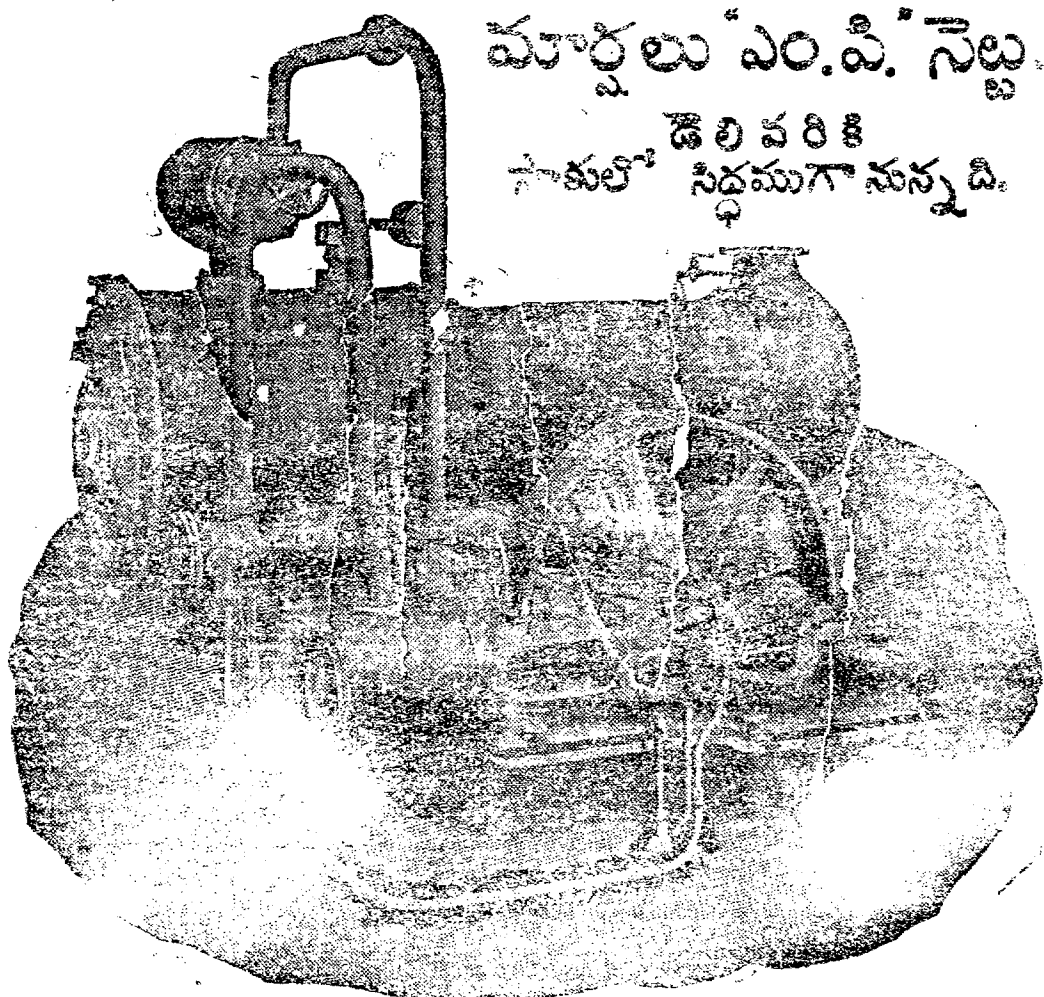

310203

Vol. 4. వేద్య విజ్ఞానం 1921 జనవరి నెల 19 వేది సోమవారము No. 40.

శ్రీ సత్యనాథులు జ్యోతిష శాస్త్రం బ్రహ్మ శబ్దము పంపిక. ౧౪౮.

హాస్యాలు "ఎం.పి." నేటి

శ్రీమద్దేవరీతి నిధమగా నున్నది.

బాంబులు, ఎంజిను, నూవరోహీటరు, స్ప్రింగ్, వాటర్ ప్రెసింగు మొదలగునాటిలో వయిన ఉండువది మార్దలు "ఎం. సి." మార్కెట్ నెట్టు క్రిందకి- వివరము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునామా మాకు వరభాన్సు లింపుకోనవలెను.

మార్గం నుండి (ఇండియా) లివింగ్

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

అశ్వ తాంజన ము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
 ఇతర వీధిదమైన నొప్పులను కూడ
 మా అమృతాః సమును వాడి
 సంత. మాత్రమున నయమగును.
 సులభ వేల 0-10-0 చిత్రాలు

4-4-90

0-10-10 1.0 1.0 1.0

2000年12月29日

22, 1-0 0-0-0

4000

ಪ್ರತಿ 1-8 0-2-0

అమ్మతాంజనం పీచా,

బొంబాయి - మదరాసు.

పట్టా మోహిని

2833

[illegible]

రోచినియకా తెలము

వేనకాకాండలో ఉపయోగించుచు వచ్చిన పశ్చిమ భాగమున గల గుడిసె సారవంతము లగుచును.
 అనేక ప్రభు ఉపయోగించుచున్నది. ప్రపంచమున ఈ గుడిసె ప్రతి దేశములలోనును లభ్యమగును.
 చలచోటను ని. గుంటురునకును. పిల్లమోహన కుర బుడి 1-2 యు 2, 1, 0.12-0, 0.5-0

కాశీబర్రా కృష్ణమూర్తి బుడి 1-0 గా, 1-0-0

కాశీనిరూపకైలవాసధర బుద్ధి 1-6 త్వా 1-0-0

Shyam & Co, 9, Bander st, Madras. ప్రియం కంపెనీ, 6 బందరువీధి, మదరాసు.

అరోగ్యములకు గాను

మీరు

219

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

[illegible]

జైన్యకాశ్రీ మణిశంకర్ గోవిందజీ,

ఆరంభస్వగనా యోవ.భాలయము, 26, బ్రాహ్మ, పదరాశి.

జాన్స్ హామ్స్, ది కెల రూ 40.0 బి. (2118-388)
 డి. జి. జాన్సన్, ది కెల రూ 40.0 బి. (2118-388)

శ్రీకృష్ణరక్షణ!

బొంబాయి స్వదేశీ స్టోర్స్.

స్వదేశీపరకలు!!

నెం. 40, 41, 42, రత్న బజారులోడ్లు, బార్లీ బాను, మద్రాసు.

చీరలు, రవికలు, రంగులు, కంబళ్లు, రత్న కంబళ్లు, పురుపులు, తలగడలు, పట్టు, నాలు, ఉన్ని మొదలగు
నూతన, చిత్రాడలు, వేలగట్టు ఉయ్యలు, బొమ్మలు, పిత్తిరి బిళ్లకానెట్లు, ఇతర వాటిలో నాలు రకములు, కోటు,
వారపు, మొదలగు మాదిరిలు, స్త్రీలు ట్రంకులు, ఇనప ట్రంకులు, అఫీసు కుప్పయో వద్ద రకములు, వైన వేసుకోను
నవి మాడడ అనేక గింపుకొను వైకము పెట్టెల కాన్ వాను కేములు, బ్రీపుసంకులు అంగవస్త్రములు, ధోవతులు మొద
లవిధవిధ వింతయైన మొదలగునవి పలువిధమాదిరిలలో మా యొద్దగలవు. లగునవి అనేకమాదిరిలలో మా వద్ద
మాదిరిలలో ఉన్నవి. వాటియొక్క వివరములు తెలుపుటకు నిచటవోలు చాలను. సిద్ధముగా ప్లాటలో నున్నవి.
సకల జనుల సౌకర్యము, వారియొక్క లాభమును యోచించి ఈ మాత్రన ప్రాంచీని తెలియజేయుచున్నాము.

బెంగళూరు, కంచి, కాశీ, మధుర, నేలం, మలబారు, అనాచుదాబాదు, బొంబాయి, కలకత్తా, పునా, కరాచి
మొదలగు స్థలములనుండియు, మరియు హిందూ దేశమునం దుండు ఇంకను మరికొన్ని ఇతరస్థలములనుండియు వారి వారి అంత
ముఖ్య తగినట్లు వుపయోగించునట్లు పెండ్లిమొదలైన ప్రయోజనములలోనున్న వుపయోగించున తగిన సరిగె పట్టు నాలు జవిక
రకములను రప్పించి, ప్లాట చేసేయున్నాము. ధరన్న సరసముగా వుండును.

ధనముకన్నను ఆరోగ్యమే ప్రధానము. (3086)

తంజినిలాసము "హ్యూక్" మద్రాసు.

వి. ఎమ్. అన్నాజీ అండు బ్రదర్స్

శ్రేష్ఠ మైనట్టియు, నయమైనట్టియు, నమ్మకమైనట్టియు మాకంపెనీయందు పేటంటు, యింగ్లీషు టౌవరులు, మూలిక
లు, శత్రుబంధమైన ఆయుధములు, వానసబుట్టులు, అత్తరలు మొదలగునవి దొరకును.

భ్యాతిచెందినట్టి కంపెనీలనుండి వీటినివ్వజేసి మేము స్వయముగా తెప్పించియున్నాము. మేము సరఫరాచేయునట్టి ప్రతిది
యుక్తాత్మకమైనది, మేలైనదనియు, పూచీనిచ్చేదను. గొప్ప అత్తరలు పంపువారికి ప్రత్యేక ప్రధరలు గలవు. ఇతరస్థలముల
కంటెను నయముగా పంపెదము. బయటపూరి అత్తరలు అతిబాగ్రతగా పంపబడును. రాత్రియు పగలును టౌవరులు
తయారుచేసి యివ్వబడును.

Please apply to

V. M. Annajee & Bros,
Whole sale & Retail Chemists & Druggists.
2/200, Mint Street, Madras.

1000 రూపాయల వదుకునూలు—ఖద్దరు బట్టలు

నెల వకటింటికి వెయ్యిరూపాయల వదుకునూలు 12, 14, 16, 20 నంబర్ల నూలుతో
సమానమైన సన్నముండే వదుకునూలు కావలెను. ఇచ్చట మేము తయారు చేయుచున్న
చీరలు, వంచలు, తువాళ్ళకు ఉపయోగించవలసియున్నది. ఎంత సప్లయి చేయగలిగినది వ్రా
యుచు మాదిరిలలో ధరలు వ్రాయుచు పంపవలెను. నాణ్యమైన తెల్లదూది ఏకులు భారీగా
సప్లయి చేయగలము. వంచలు, చీరలు, తువాళ్ళు, కండువలు, కోట్లకు, చొక్కాలకు పనికి
వచ్చు బట్టలున్న 80, 100, 120 నంబర్ల నూలుతో నేయబడిన అతిసన్నని బట్టలును సిద్ధము
గా నున్నవి. మాదిరిలకు 0—4—0 అణాలు పంపవలెను.

తంజినిలాసము: } శ్రీగాంధీ స్వదేశీ శాల, ఏలూరు.
గ్రంధి. }
ఏలూరు. } (ప్రతిబంధం:— గ్రంధి రామమూర్తి.

కొవ్వూరు డి॥ ముననబు కొర్టులో

వాది:—శ్రీకృష్ణ శ్రీరామమూర్తిగారు.

ప్రతివాద:—(1) బొడ్డు సత్తెయ్య, (2) యీ గంగరాజు
సాక్షిక పెద్దాపురం.

వాదిపేర బొడ్డు గోపాల ప్రాంగురిగోటు వ్రాయించి
యిచ్చినాడు. నడరు గోపాల చనిపోయినాడు. అతనికి
జీవితండులయిన యీ ప్రతివాదులను వారుగా చేర్చి
నడరు గోటు బాకీ రాబట్టుకొనుటకై S. C. 239/1921.
నెంబరున దావా దాఖలుచేసియున్నాడు. 29-9-1921 తేదీకి
వాయిదా వేయబడినది. నడరు దావా ప్రతివాదులపయిన
డికీ అవుటకు యేమయిన ఆక్షేపణ అందజేయదల వాయిదా
లోజనచోదరై తెలుపుకొనినది. లేనియెడల ప్రతివాదులవైన
యెక్కుపార్టీ గా డిక్రీకాబడును. (8141)

మంచిరాజు నరిసింహకృష్ణారావు, బి.ఏ., బి.యల్.,
వాదిరకపు స్టేడరు.

ఇంజనీరింగుసూత్రాలు, ఏలూరు
Engineering Institute, ELLORE.

అక్టోబరు 1 తారీఖున స్థాపించబడును.

ఇంగుళో చదువుగోరువారు రూల్సు (Prospectus) కొరకు

డి. వి. కృష్ణయ్య, (8144)

*పరింటెంజెంటు, కం వ్రాయవలయును.

మద్రాసు అండు నదరక మరాటా

రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు

1920-వ సంవత్సరం గూడ్సు టారిఫు నందు
52-వ పుటయందుండు 1-వ భాగమునందు 5-వ
నెంబరులో తెలుపబడిన వర్తకపరుకులను పంపు
చున్న మణుగు పెడ్యూలు లేటు, 300 మైళ్లకు
వైన పోవునట్టి పరకులకు, 1921 సంవత్సరం అక్టో
బరునెల మొదటితేదీ నుండి హెచ్చించబడును.
అందరికిని తెలియుటకై త్వరలోనే అన్ని ప్రేక్షకుల
యొద్ద గణించబడిన ధరలుగల నోటీసులు అంటించ
బడును. 3907

ప్రకటన (3120)

మా వద్ద 86 హార్డు పుస్తక హాంపులీ ఆయిల్ ఇంజన్
అయ్యకమునకు గలదు. వలయువారు ఈ దిగుత విలాసమునకు
వ్రాసినయెడల యావత్తు విషయములు తెలుపబడును.
లిమ్మన వెంకటాచలస్వామి అండ్ లిమ్మన శ్రీరామమూర్తి.
ఏలూరు.

అనహయోధ్యమము.

—:—
(స్వకీయవిలేఖరునినుండి)

కాకినాడ, 16 వ నెవ్రెంబరు—అనహయోధ్యమప్రచార
కము యాల్లాలో చక్కగా జయప్రదముగ జరుగుచున్నది.
ప్రజలు, ముఖ్యముగ స్త్రీలు, నాలును వడక దేశమునకిచ్చుచు స్వ
రాజ్యస్థాపనమును సమీపమునకు దెచ్చుచున్నారు. కల్లు, సా
రాయి దుకాణములవద్ద అమ్మకము దాదాపుగ లేదని చెప్పవ
చ్చును. రహస్యముగ చాటుగుండ ఎవనికో ఒకనిని అధికార్లువెం
టబెట్టుకొని గ్రామములో వైన తెలియకుండ అతినికి ఒకకల్లుదు
కాణము కొరినంతసామ్యము యిచ్చివేయుట తటస్థించుచున్నది.
ఈపనియైనను పాడువారు దొరకక చాల దుర్బుటముగ నున్నది.
ప్రచారకులు నాయకు వైన గంటిసుబ్బారాయణుగారు బులును
సాంబమూర్తిగారు వస్త్రేరాలు పట్టణమునకుతిరుగవచ్చిరి. ఇందు
లకు పోవుటను ఆధ్విఅయినప్పడు కానధికార్లుము చేయుట
కును ప్రజలు సంసిద్ధులై యున్నట్లు వ్యక్తమయ్యెను.
ఇదిగాక గుంటూరు మండలవాసులు యాల్లాకువచ్చి
యాక్కుడ పరిస్థితులనుగూర్చి తెలిసికొనుచున్నారు.
శ్రీలక్ష్మణ.

నిన్నువధ్యాపూర్వము 2 గంటలకు శ్రీ వేణుగోపాలస్వా
మివారి ఆలయములో సుమారు 400 స్త్రీలు వర్ష మైనప్పటికిని
సమావేశమై శ్రీమతి ఉన్నవలక్ష్మీబాయిమ్మగారియొక్కయె
యప్పగుంట వేంకమాంబగారి యొక్కయె, దువ్వూరి సుబ్బమ్మ
గారియొక్కయె హితవచనములు చక్కగా పోధచేసికొని రా
జకయవిన యములందు యింకను చాలమంది ఎక్కువ శ్రద్ధదీసి
కొని పురుషప్రయత్నములకు చేబోడుగా నుండుట శ్రవవరచి
రి. శ్రీమతి రిల్లాప్రగడ సుందరమ్మగారు అనభకు అధ్యక్షులుగ
నుండిరి. అమె లేన యింట్లోనుండిన యావత్తు విదేశవస్త్రములను
దెచ్చి శ్రీమతి లక్ష్మీబాయిమ్మగారిచే సభాసంతరమున అన్ని
గుంసార్లము చేయించెను. శ్రీ లక్ష్మీబాయిమ్మగారు పురుషు
లైనవాడు తమసభలో నుండగూడదనియు ప్రభుత్వమువారికి
శ్రీలక్ష్మణ రిపోర్టు కావలసియెడల శ్రీ ఇక్ష్వాక్కురును పం
పించుకొనవలయు ననియు గట్టిగా చెప్పెను. ఇట్టి హాలావా
మహమ్మదాలిగారి నిర్బంధమును గూర్చి వారిని వారిభార్యను
అభినందించుచు రివ్యూమును ఆమోదించిరి.
పురమండిమున శ్రద్ధ.

వర్షపుగుటచేత నిన్నును బహిరంగసభ జరుప వీలుకాలే
దు. పురమండిముననే శ్రీబులును సాంబమూర్తిగారి య
ధ్యక్షులక్రింద జరుపబడెను. స్థలము చాలక పోవుటచేత కొంత
మంది ఆనల ఉండుటయు వెల్లిపోవుటయు తటస్థించినది.

ఈక్రిందిశిర్కాము గెంపలగూడెం కుమారరాజుగారు
రగు కోటికి వెంకటకృష్ణారావు జమిందారుగారిచే ప్రతేకపె
ట్టబడి, ఉన్నవలక్ష్మీబాయిమ్మగారు, గంటి సుబ్బారాయణు
గారు, మహమ్మద కలాక్ మెక్స్ గారు, రాజా మిట్టవొడ్డి
నరసింహారావుగారు, ఇప్పగుంట వెంకమాంబగారు, యల్లాబో
స్థుల కామేశ్వరరావుగారు, నట్టిబోలు సూర్యపకాశారావు
గారు, రిల్లాప్రగడ సుందరమ్మగారు, నట్టి నరసింహారావుగారు,
దువ్వూరి సుబ్బమ్మగారు—వీరిచేత బలపరుపబడి సర్వాంగీకార
ముబందెను. "సుప్రసిద్ధ దేశభక్తులును, నాయకులును వగు
హాలావా మహమ్మదాలిగారిని 14-9-21 తేదీ వాల్తేరులో ప్రస్తు
తప్రభుత్వమువారు క్రి. ప్రా. కో. 107, 108 పెక్షనులక్రింద ఆ
క్రెస్తుచేసినప్పడు వారు చూపిన వైర్వ్యవేర్వ్యములకువారిని అట్టి
నందించు ప్రజలు సంపూర్ణముగ కారము నవలించి వా
మాన్యము ననునరించి శీఘ్రకాలములో కారాగృహములకు పోయి
తాముభిన్నులై భారతదేశమున స్వరాజ్యము సంస్థాపనచేసెదరు
గాకయని యీవధివారు ప్రజలందరను హెచ్చరించుచున్నారు.
సభ సుమారు 4 గంటలు సమావేశమైనప్పడు దేశపరిస్థితుల
గూర్చి ఎన్నియంకెములు చెప్పబడియందునో చదువులు గ్రహిం
చుకొనెదరుగాక. వక్తృత్వము శుభము.

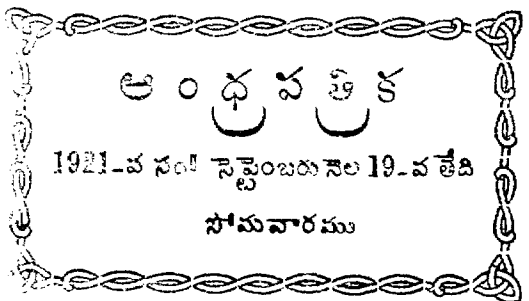
లేఖరి

27 రకముల దస్తావేజుల ఇసోయదాల పుస్తకము.
దస్తావేజులు వ్రాయువారిల కుపయుక్తమైనది.
వెల ఖర్చుతో సహా 0—12—00 అణాలు.
తెన్నేటి మల్లువర్పులు, బి. ఏ.,
నల్గొండపేట, డిక్క, వోలు.
(8140)

శుద్ధస్వదేశ వస్తునిలయము.

చాలామంది మా ప్రకటనలుజూచి సామాను యి. పి. గా బంపియున్నారు. వందలకొలది హక్కులు సామానాలు చేరినవి. చేరినవానియందు మొదటిమొగమైన వస్తువులును గలవు. ఇకముందు శుద్ధస్వపాండకను యి. పి. గ వస్తువులను పంపిన పరిణామబడవు. ధరలను సమూహాలను పంపిన అవలంబనవాటికి ప్రాసెస్ తెల్పించుకొనబడును.

కే. నాగేశ్వరరావు.
శుద్ధస్వదేశ వస్తునిలయము.
6, తంబు కెట్టిపేడి, మద్రాసు.

ఉన్నాదశరణాలయములు.

1918 మొదలు 1920 సంవత్సరమువరకు మద్రాసు రాజధానియందలి ఉన్నాదశరణాలయము లెటుల బనిచేసినో దెలిపేడి త్రైవార్తికనివేడి వెలువడినది. శరణాలయములలో, ఆరోగ్య మేళాశ్రమ తృప్తికరముగ లేదని, నివేదికబట్టి గ్రహించవచ్చును. మరణములసంఖ్య విస్తరించి నది. 1918 సంవత్సరములో విషజ్వరము వ్యాపించియుండుట, హెచ్చుమరణములకు కారణమని, సర్జను జనరలుగారు సమాధానము తెప్పిరి. ఆ సమాధానము తృప్తికరముగ లేదని ప్రభుత్వము వారు విమర్శించిరి. మూడువత్సరములలో 3647 మంది శరణాలయమున చేరియుండిరి. వీరిలో 383 గురికి ఉన్నాదము దొరిగినది. 133 గురికి అభివృద్ధి గాంచినది. 41 మంది అభివృద్ధిలేనివారి క్రింద కరిగిపోయిరి. 100 కి 10 కంటె నెక్కు ముగ చనిపోయిరి. కొందరను కుమరకుండనే పంపి వైదిరి. 100-కి 73 గురు శరణాలయమున మిగిలిరి. ఈ సంఖ్య లెంతమాత్రము, అభివృద్ధి సూచకముగ ననుపించవు. ఉన్నాదము మనోరోగము. దానికి చికిత్స చేయుటకు, మనస్సుయొక్క వివిధావస్థలను జాగ్రూకతతో కరిగిలింపవలసిన యావశ్యకత గలదు. కేవల శారీరకవైద్య మందుకు అక్కరకు రాదు. పాశ్చాత్యదేశములలో నిపుడు ఉన్నాద వైద్యము త్వరితగతి కరిగినామము జెందుచున్నది. ఉన్నాదమునందు పలువిధము లగు భేదగతులు గలవు. వాని నన్నిటికిని ఒక్కరీతిన పరిగణించి చికిత్సచేయుట ప్రమాదకరము. మామూలుస్థితి నుండి మనముదక్కుటకు పలుకారణములుండును. పరిశుద్ధమనస్సులు తమ మనోదార్శమువలననే ఉన్నాదచికిత్స చేయుచున్నటుల, పాశ్చాత్యదేశ వృత్తాంతములు దెలుపుచున్నవి. ఇట్టి చికిత్సలు ప్రాచీనకాలమున భారతదేశమున సర్వసామాన్యముగ జరుగుచుండెను. హిందూదేశమందలి ఆధునికశరణాలయములలో చికిత్సాపద్ధతులలో యభివృద్ధి గనుపించుట లేదు. మనోరోగముల కెట్టి చికిత్స యవసరమో కనుగొనుటకు, ప్రయత్నములు జరుగలేదు. వైద్యకళాశాలలందు, ఇందు చున్నా తగినశిక్షణ గలపుట లేదు. ఈ స్థితిలో, శరణాలయములయెడ ప్రజలలో నమ్మకము గురు రకబావుట వింత గాదు.

ఉన్నాదమునకు, ఆర్థిక, గృహసంబంధ మిగు చిక్కులును, బీదతనమును ఆహారపు లేమియు ముఖ్యకారణము లని, నివేదిక సూచించుచున్నది. ఇవి గాక, వంశపారంపర్యపరిస్థితులుగూడ కారణములక్రింద పేర్కొనబడినవి. చెడ్డఅలవాట్లు గూడ కారణము గావచ్చును. ఇంతియగాక, మనస్సు సామాన్యదశనుండి అసామాన్యదశకు బోవుటకు ఇతరకారణములుండవచ్చును. వానిలో ననేకముల గూర్చి, పాశ్చాత్యదేశములందపుడు అన్వేషణ జరుగుచున్నది. వానిని జాగ్రూకతతో విచారించక, కేవల భౌతికసంకటములమీద మాత్రమే దృష్టి నుంచుటచే, ఉన్నాదస్వభావమును గ్రహించుట దుస్సర మగును. ఉన్నతల మనోరీతుల గని పెట్టుటకు, వైద్యకళాశ్రుతిపరిచయమునకన్న గూడ మనోకళాశ్రుతిపరిచయ మధికముగ నుండుట యావశ్యకము. వైద్యచికిత్స విషయమై మద్రాసు శరణాలయములో నెక్కువ సౌకర్యము గలదని యు, కల్లికోట రెండవస్థానమును, విశాఖపట్టణము మూడవస్థానమును ఆక్రమించు ననియు నివేదిక దెలుపుచున్నది. కాని, ఈ మూడు శరణాలయములు బ్రిటిషుదేశ శరణాలయముల కన్ని విధములను తీసిపోవుచున్న వని, సర్జను జనరలుగారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. సర్జను జనరలు గారు దెలిపినటుల "హిందూదేశమున శరణాలయములను వైద్యకారాగృహములుగ భావించెడి యలవాటు ఇంకను విశేషముగ గలదు. మనోరోగమును కుదిర్చెడి వైద్యాలయముగ దానిని భావించుట యంతగ లేదు." మద్రాసు శరణాలయమునందు లోపము లనేకములు గలవని, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. రోగులకు చాలినంత స్థలము శరణాలయమునందు లేదు. ఉన్నతలలో వివిధతరగతుల వారిని వేర్వేరుగ నుంచుటకు వసతులు లేవు. చిరకాలము బాధపడుచున్న వారును, వ్యాధి ఎంత కాలమునకును గుదురనివారును, వ్యాధి చాలవరకు గుడిరినవారితో కలిసి నివసించుచున్నారు. ప్రత్యేకపు గదు లింకను చాల గావలయునని సర్జను జనరలుగారు దెలిపిరి. శరణాలయమునందు గల లోపములను గూర్చియు, అందుల కవసర మగు నివారణోపాయముల గూర్చియు, ప్రత్యేకముగ దెలుపవలయునని, సర్జను జనరలుగారిని ప్రభుత్వమువారు గోరిరి. వైద్యపద్ధతులలో తగినమార్పు గలుగనిది, శరణాలయపు ఏర్పాటులలో కొన్ని మార్పు లేర్పడినవ, లాభము గలుగదు.

నిర్బంధములు : తంతివార్తలు
అసోసియేటెడు ప్రెస్సువారిటుల దెలుపుచున్నారు :
"ప్రభుత్వమువారు విధించిన నిరోధముల వలన, అరెస్టులను గూర్చి మే మిచ్చిన తంతివార్తలు, ఆపివైసను వేయబడెను. లేక అడచివేయబడెను. టెలిగ్రాఫ్ రాకపోకలలో అనవసరముగ జోక్యము కలుగజేసికొనుటచే, పనులు పూర్తిగ నాగిపోయెను. అందువలన పలువిధములగు వదంతులు వ్యాపించుచున్నవి."
మహమ్మదాలీగారి అరెస్టుకు సంబంధించిన తంతివార్తలు విశాఖపట్టణమునుండి 14 తేదినను, కాకినాడనుండి 15 తేదినను, పల్నాకినుండియు గుంటూరునుండియు 16 తేదినను పంపబడగ, నవి నిన్నటికి గాని మాకు చేరలేదు. తంతివార్తల నిటుల నిలిపివేయుట వలన, లాభము గనుపించుట లేదు. జరిగిన సమాచార మెటులనో నన్ని ప్రాంతములకును వ్యాపింపక మానదు. కాని, రూఢియగు వర్తమానము దెలియక పలువిధము లగు వదంతులు వ్యాపించి, దేశములో నెక్కువ ఉద్రేకమును కలిగించుటకు తావిచ్చును. మహమ్మదాలీ, షాకతాలీ, డార్జిలు కిష్టూ, పీర్ గులాం, నిసార్ అహమ్మద్, శంకరాచార్యులు, మొదలగువారిపై బాంబాయి ప్రభుత్వమువారు చర్య దీసికొనిరి. ఆలీసాదరులను కిష్టూగారినిపీరుగారినిఅరెస్టుజేసిరి. నిసార్ అహమ్మద్ గారిదివరకేకారాగృహశిక్షననుభవించుచున్నారు. దేశనాయకులను నిర్బంధించుటయేగాక, తదితరులపై గూడ చర్య దీసికొనుచున్నటుల వార్తలు జేరుచున్నవి. కడపజిల్లాలో రాయచోటి తాలూకాకు బోగూడదని, 144 కెక్వ నుక్రింద వీరభద్రయ్య వెంకోబారావుగార్లకు ఉత్తరువు లీమబడెను. ఇటుల యనుదినము, నిర్బంధములగూర్చిన సమాచారము వినుపించుచున్నది. అధికారులు అనవసరభీతిలో నగుచున్నారు. నాయకులను, ప్రచారకులను, నిర్బంధించిన స్వరాజ్యోద్యమము అడగిపోవు నని దలచినచో, వారు మిగుల పొరబడి రని చెప్పవచ్చును. ఇందువలన, ప్రజలలో స్వరాజ్యోత్సాహము మరింతగ వ్యాపించునుగాని తగ్గిపోవదు. కాని నాయకులను ప్రజలనుండి వేరుజేసిన కొలదియు, ప్రజలలోగలిగిన భావనాద్వేగమును అహింసాపథము నతిక్రమింపకుండ జేయగలవారరుడమౌదురు. సహాయనిరాకరణోద్యమము, అహింసాపథమును చేకూరుచున్నంతవరకు, నిర్బంధములకవకాశము గనుపించదు. కాని, అధికారవర్గమింకను వెనుకటి మార్గములనే అనుసరించుచున్నది.

ఆంగ్లోహైందవపత్రికలు కొన్ని దప్ప మిగిలిన పత్రికలు నాయకుల నిర్బంధమునుగూర్చి, తమ యభిప్రాయము దెలిపినవి. బెంగాలీపత్రిక గూడ, నిర్బంధవిధానము నవలంబించుటవలన, సంస్కృతభాషివృద్ధికి భంగము కలుగునని వ్రాసినది. ఇండి వెండెంటు, బాంబాయిక్రాంతికులు, అమృతబజారు మొదలగు పత్రికలు ప్రభుత్వమువారి చర్యను నిరసించినవి. వండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారి విషయమై నొకప్రకటనము గావించుచు, కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును ద్విగుణీకృత్యాహముతోకొనసాగింపవలయు ననియు, అహింసావ్రతమునుండి అణుమాత్రమయినను తొలగగూడదనియు, వెల్లడించిరి. వందేమాతరం పత్రికలో లాలాబజు కతిరామగారు ప్రస్తుతస్థితిగూర్చి వ్రాయుచు, ప్రజలు అహింసావ్రతమును నిష్కర్షగ నాచరింపవలె ననియు, ప్రస్తుతసందిగ్ధపరిణామమున కృతనిశ్చయమై ధైర్యముతో బనిచేయుచు అవాంతరమును దాటుచో, స్వరాజ్యము త్వరలో సిద్ధించుననియు, ప్రజలను హెచ్చరించిరి. సందర్భములను జూడ, స్వరాజ్యోద్యమకార్యక్రమ మింకను చురుకుగ కొనసాగు నని వెల్లడియగుచున్నది. ప్రజల హృదయములలో నహింసాతత్వము బాగుగ నాటుకొనిన దనుటకు, ఒక్క నిదర్శనము జూచిన చాలును. నాయకశ్రేణులను నిర్బంధించి, వారిపై చర్యల దీసికొనుచున్నను, ప్రజలు కలవరపడక, శాంతిచిత్తులై ప్రవర్తించుట, మిగుల శుభనూచకము. ఇట్టి ప్రశాంతహృదయముతో నికముందును, పనులను కొనసాగించుచో, ప్రజల సంతకము త్వరలో నెరవేరక మానదు. నాయకుల నిర్బంధము, స్వరాజ్యసిద్ధిని చేరువునకు ఔష్టుగాక రేపల్లె మ్యునిసిపాలిటీ రద్దుచేసినద మని ప్లానిక స్వపరిపాలనాశాఖా మంత్రి గారు వాగ్దానము చేసిరని, న్యాయదీపిక వ్రాసినది. రేపల్లె

పాదల దృఢనిశ్చయము సఫల మయినందులకు సంతసించవలసివచ్చింది. చీరాల పేరాల పాదల దృఢవాంఛను సఫలము గావించుటకు, మంత్రిగా రింకను నేల యాలసించుచున్నారో దెలియును. చీరాల పేరాల ప్రజలు, మ్యూనిసిపాలిటీ యక్సర లేదని జూపుటకు, తమ గ్రామములను ఫయితము వదలి వెలుకల నివసించుచున్నారు. వారు చూపిన అఖండత్యాగము హిందూదేశమును ఆశ్చర్యమున ముంపజేసెను. ఇండ్లను వాకిండ్లను వదలుటచే, వారు కడెడి కిష్టములు దుర్గరము లయినను, సంతోషహృదయునుతో వానిని భరించుచున్నారు. వారికి గలిగిన ఇబ్బందులకు జూచిన హృదయములు గడుగనివా రుండరు. చీరాల మ్యూనిసిపాలిటీని వెంటనే రద్దుజేయుట శ్రేయస్కరము. ఎటులయినను ప్రజల మనోనిశ్చయము వృథాగాజాలకు. నేడు గాతున్న రేఖయినను, వారిమనోరథ నిూడేరక మానదు. ప్రజచ్ఛను చిరకాలము నిరోధించుట దుర్లభము.

డిమాండ్ కట్టకు పక్షము

భాగ్యతాయుతప్రభుత్వమును త్వరలో సంపాదించు నిమిత్తము కృషి సలుపుటకును, ఇంకను ఇతర సంస్కరణములను చేకూర్చుటకును, మ్రొందన శాసనసభ్యులలో గొందరు జేరి, డిమాండ్ కట్టకు పక్షము నొకదానిని స్థాపించు నిశ్చయించిరి. సత్వరస్వరచిపాలనాసంపాదనమునకు, శాసనసభలద్వారా పని జేయుటవలన, విశేషలాభము గలుగ దనుట తథ్యము. అయినను శాసనసభ్యులలో గూడ స్వరాజ్యసంపాదనాభిలాష పెచ్చు పెరుగుచున్న దని గ్రహించుట కీ నిదర్శనము అశక్తకు వచ్చును. అన్ని పక్షములవారిలోను పెరుగు చున్న స్వరాజ్యభిలాషను గమనించి యున్నను, ఆంగ్ల దేశము భారతీయుల ఇన్ఫుస్యతంత్ర్యమును సఫలము గావించుట యుక్తము. తక్షణజేయుటవలన, లాభ మేమియు గలుగజాలదు.

మద్రాసు బట్టలవర్తకులు

గాంధీమహాత్ముని యువదేశమునకు మద్రాసు వర్తకులు సమ్మతించకపోవుట, సంభాష్యముగ లేదు. స్వదేశీదీక్షను కొనసాగించుటకు ప్రజాసామాన్యము పూనుకొనియుండ, వర్తకులు వెనుదీయుట వింతగ నున్నది. అన్ని శాఖలవారును తోడ్పడినపుడు, దేశకార్యము లవలీలగ నెరవేరును. కొంతకాలము ఓపికచేయునడం, స్వదేశీ వస్త్రములు వికీవిగ దయారగును. ఉద్వృతవస్త్ర ధారణము రానురాను పరిపాటి యగుచున్నది. వర్తకులు స్వల్పత్యాగమునకు సంసిద్ధులగునో, స్వదేశీద్యమమున కెంతయేని తోడ్పడ గలుగుదురు. స్వదేశీద్యమము ప్రజల స్వసామర్థ్యమును బహిర్గతము జేయుచున్నది. దేశసంపదను మెంపొందించుచున్నది. దార్జనమును దూరము జేయుచున్నది. నిర్మాణశక్తిని సుప్రతిష్ఠితము గావించుచున్నది. స్వరాజ్యోద్యమమునకు స్వదేశీదీక్ష యంతయేని సహకారి యగు నని, విహిత్యుడు సంబోధించుచున్నపుడు, వారము లేని యాక్షేపణలను జెప్పుచు, విదేశవస్త్రబహిష్కారము సాధ్యపడ దని తీర్మానించుట, మారబృష్టిని సూచించుటలేదు. కొంతకాలమునకు విదేశవస్త్రములను కొనువారు లేకుండినపుడు, తాము చేసిన పొర బాటునకు మద్రాసువర్తకులు కచ్చితము జూపక మానరు. ఇప్పుడయినను, వారు తమతీర్మానమును పునర్విచార్చించి, ప్రస్తుతసందిగ్ధసమయమున దేశహితము నాచరింపగోరెదము.

నూతనవార్తాపత్రిక
బీహారునాయకు లగు మజ్రుల్ హేకుగారి సంపాదకత్వముక్రింద గాంధీ జన్మోత్సవ దినముగు కిరీ-వ సెప్టెంబరు తేదీనుండియు “మదర్ లెండు” అనిన జన్మభూమి యనుపేరున ఆంగ్ల భాషలో నొక వారపత్రిక ప్రచురింపబడు నని, తంతివార్తలో గలదు. స్వరాజ్యసంపాదనముగొరకీపత్రిక పాటుబడుచుండును.

వస్త్రదహనము

ఒక ఆక్షేపణ

యంగుళిండియా పత్రికా సంపాదకునకు

విదేశవస్త్రములను దహనము నైన చేయవలయును. లేదా స్మర్యాకు పంపవలయునని మీరు చెప్పితిరి. యావచ్చారత సంఘమువారు మీ యభిప్రాయము నొప్పుకొనిరి. మీ యాక్షేపము నాకు బాగుండలేదు. ఇది చాల ముఖ్యమైన విషయమై యుండుటచే నేనీయుత్తరము వ్రాయవలసి వచ్చెను. ఆగస్టు ఒకటవ తేదీ వచ్చివెళ్లిపోయెను. ఆనాడు తగులబెట్టిన బట్టలు మల్లీరావు, కాని మనము కాంతముగ నుండినప్పుడు మనము చేయు పనియందలి మంచిచెడ్డలు మోచించుకొని అప్పుడు చెడ్డదని తేలికపని తిరుగ చేయకూడదు.

నిరాకరణము భారతవర్షము నుద్ధరించుట కేర్పడినదనియు చాలకాలమునుండి తనఆదర్శములను మరచిపోయి, ప్రతాపము పోయి, స్వాధీను, అజ్ఞానము వ్యాపించియున్న దేశపు ఆత్మగర్వమనియును, అహింసవలన నన్నిలాపములు నివారణ యగుననియు, నాకు తోచెను. కాని వస్త్రదహనము మాత్రము యుద్ధమనునందలి యుత్తమధర్మమునకు విరుద్ధముగ నున్నది.

విదేశవస్త్రములు మనపరాధీనతకును, మనదాస్యమునకు నిదర్శనమై యుండుటచే దహనము చేయవలయునట, తూర్పుఇండియా వర్తకసంఘమువారి దారుణముచే మనకు దాపరించిన పాప మగుటచే దానిని దహనము చేయవలయునట, మనము నిస్సహాయముచేతన, అజ్ఞానము చేతన వాని వాడుకొనుచుంటిమి. కావున విదేశవస్త్రములను దహింపవలయును. వానిని బీదవారికియ్యకూడదు. ఆకలిగ నున్నవానికి విషముపెట్టముకదా! స్మరనాకు పంపిజేయవచ్చును.

దహనము చేయుటకు చూపుచున్న వాదము లివి. స్వదేశీ వస్త్రధారణ మవసరమే. ముదుక గుడ్డలు కట్టుకొనుట లాభము. నూలువడుకుటవలన ప్రతిపక్షిశ్రమ తలయెత్తును. విదేశీయులు వ్రాసిన పుస్తకములు, యంత్రములు, మందులు మున్నగునవి కూడ మన పరాధీనతకు నిదర్శనములే యెయ్యండును. వస్త్రములకంటె నివియే యెక్కువ దాస్యమును సూచించును. కావున వీనినికూడ ధ్వంసము చేయవలెను. ఇతర యెందుకు. ఇంతకు కారకుడైన విదేశీయుని ఎందుకు లేకుండ చేయకూడదని కొందరందురు.

తూర్పు ఇండియా కంపెనీవారు చేసిన దారుణములకు లొంగినందున అప్పటివారును, వారి సంతతివార మగు మనము ను పాపులమైపోతిమి. విదేశవస్త్రములను దహించి అపాపనిముత్తలము కావలయునని చెప్పుచున్నారకదా! అట్టిది వస్త్రములనే కాల్చినేని తక్కినవానిని కాల్చకపోవుటేమి! మనదీదలన విదేశ వస్త్రము లియ్యకపోయినప్పుడు తురుష్కులకు మూత్ర మెట్టియ్యవచ్చును! మనవారికిచ్చిన దానికంటె వారికి పంపుటెక్కువ పాపమని నాయుద్దేశము. ఒకరు కట్టివిడిచినవి ఇంకొకరి కియ్యకూడదు. తూర్పు ఇండియా కంపెనీవారు చేసినదానికంటె మిత్ర మందలివారు మొన్న మొన్న కిలాఫతుకు యెక్కువ యన్యాయము చేసిరి. సరే ఆ విదేశీయులు చేసిన నట్టియు, మనము తిసి పార చేసిన నట్టియు ప్రాతగుడ్డలను వారికి పంపుట బాగుండునా! అట్టి దానము దాతను, ప్రతిగ్రహీతను కూడ, న్యూనత పరుచును.

చెడిపోయిన అన్నమునకును, విదేశవస్త్రములకును మీరు చూపిన సాదృశ్యము సరిగలేదు. మనలో చాలామంది బట్టలతేక కొట్టుకొనుచున్నారు. తగినంత ఖాదిగుడ్డ తయారు కాలేదు. కావున విదేశవస్త్రములను దహింపకూడదు.

ఎన్. వి. ధాండ్లనీ

సింధు, మైద్రాబాదు 3 ఆగస్టు 1921.

[ధాండ్లగారి యుత్తరమును సంతోషముతో ప్రకటించితిని. మహాత్మునియుల యభిప్రాయానుసారము స్మర్యాకు పం

పవలసినదని నిర్ణయించితిమి. విదేశవస్త్రములవాడుక మనకు విషమైనంత స్మరనావారికి విషముకాదు. ఆక్రమ ప్రతిపక్షి శ్రమ వారికి ప్రాణాధారకమైనదికాదు. మనకున్న మోహమును పోగొట్టుటకు దహనము చేయుచుంటిమి. మనలోపమును మనము తీర్చుకోవలచితిమిగాని విదేశీయులనుయు శిక్షింపవలసలేదు. ఒక ఆంగ్లేయులబట్టలనే బహిష్కరించుట లేదు. విదేశవస్త్రములన్నిటిని బహిష్కరించుటకు మన పవిత్రధర్మము. ఒకఆంగ్లబట్టలనే బహిష్కరించుట పవలసినది. మనము ఇది వరకు చేసినపనికి పశ్చాత్తాపపడి వస్త్రములను దహింపవలసిన దంటిమిగాని ద్వేషముచేత చేయువలసెను. దహనమువలన మనకు ప్రేరణకలిగి ఉత్తేజము కలుగవలెను. విదేశవస్త్రవ్యాపారము జీర్జించిపోవుటచే శత్రువు చేయవలసినవైనను. బట్టకైన దిక్కులేనివారికి ధర్మముకాదు, కావలసినది, చేతినిండ పనికావలెను వారికి. బీదలకు గౌరవములేదా? దేశభిమానములేదా? స్వదేశీయుద్ధము మొక ధనవంతులకేనా?

గాంధీ]

మన కర్తవ్యము

గుంటూరు కృష్ణా గోదావరి జిల్లాలలోని నాయకులను పట్టుకొని నిర్బంధించి స్వరాజ్యోద్యమమును అణచివేయవలెనని ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నము చేయుచున్నట్లు వదంతులేగాక శూచనలు కూడ కనబడుచున్నవి. ఈలేఖ మీ కందుబాటుల నేకొందరయినను పట్టుకొనబడినను ఆశ్చర్యముండదు. ముందు ఆంధ్రులకర్తవ్య మేమి! ఏ పదిలేక పదిహేనుమంది పేరుగల వారిని పట్టుకొని ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధించగానే ఆంధ్రులు నిరాశచెంది భయపడి ఉద్యమమును వదిలిపెట్టి వెనుకకు మరలుదురా! లేక రెట్టింపు పట్టువలతో ఎక్కువ దైర్యముతోను నుత్సాహముతోను ఉద్యమము కొనసాగించి త్వరలో గమ్యస్థానమును చేరి యాంధ్రదేశముయొక్క క్రింది కార్యక్రమముగా కాపాడెదరా? ఎట్టి సమయములోను ఆంధ్రులు దౌర్జన్యమునకు కడంగరని నా దృఢవిశ్వాసము. పరిత్యాసమయము వచ్చినది. ఇంతవరకును ఆంధ్రదేశము తనవిధముగా ప్రవర్తించినది. మన యుద్ధమము చేతులకేల్గివీడ లేకొంప గలిగినంతమందివీడ మూత్రమే ఆధారపడి యుండలేదని చూపుటకు అన కాళమిపుడు మనకు కలుగుచున్నది. ముందు పంక్తిలోనున్న యోధులను ప్రభుత్వమువారు దొరికింపగనే ఆ నేకమంది యాధానముల నాక్రమించుటకు సిద్ధముగా నుండవలెను. ఇంతేగాక తాలూకాలవారును ఫిర్కాలవారును గ్రామములవారును జిల్లావారి సహాయము లేకుండగనే తమతమ సరిహద్దులలో సంపూర్ణముగా కాంగ్రెసు వారి తీర్మానములను ఆచరణలో పెట్టుటకు నేర్చుకొనవలెను. ఇట్లు చేసినచో ప్రభుత్వము వారి నిర్బంధవిధానములు అణుమాత్రమును ప్రయోజనకరములు గావు. అంగారకునితో వాదనచేసినపుడు ఏయుక్తిలోను అంగారకుడు జవాబు చెప్పలేక ప్రతివాదివీడ పిడుగును పడజేసి వెళ్లిపోయెను. అటులనే ఆంగ్లేయప్రభుత్వమువారు సామాదాన భేదములచేత నియుద్ధమమును విజృంభించకుండ చేయబ్రయత్నించిరి. పంజాబువధలకు తుమాపణ కోరిరి. మనలో గొప్ప వారికి కొందరికి చిరుదులను గొప్పజేతములు గల హోదాలను ఇచ్చిరి. “బ్రాహ్మజేతరులను” మితవాదులను చేపట్టి ప్రజలవీడ ప్రయోగించిరి. సహకారవాదులచేత సభలు చేయించిరి. మంత్రులను ఊహున త్రొక్కిరి. కల్లుపాటలకేసులను ఇంకా చిల్లరకేసులను పెట్టి కొందరు యువకులను కారాగృహములకు బంపిరి. అసహాయోద్యమప్రచారకులకు భోజనము పెట్టిన యుద్యోగస్థుల నాఫీలు తీసివేసిరి. పింఛన్ దారుల పింఛన్ లూడ లాగిరి. 107 కేస్ న్ క్రింద కొందరికి బానిసనకటులు వేసిరి. కొందరిని బెడరించి విడిచిరి. ఎందుకును ఉద్యమము జంకలేదు. తీక్షణముగా మోచుచున్నది. అఖిలజాత్య మగు దండోపాయమును ఆంగ్లేయులు ప్రయోగించుచున్నారు. ఇందులో ప్రజలు జంకి పారిపోయినయెడల ఉద్యమము నశించును. ఇంకను నూట ఏబది సంవత్సరముల దాస్యము ప్రాప్తించును. ఈ అగ్ని పరీక్షకు ప్రజలు తాళి భీతిల్లక ఉద్యమమును కొనసాగించుచో ప్రభుత్వము ప్రజలకు లొంగి భారతదేశమునకు మోక్షము కలుగును. ఇప్పుడు దేశస్వాతంత్ర్యమునకు చెరసాలలేక గడు భీరులు బయటకు వచ్చెదరు.

అయి దేవర కాళేశ్వరరావు

పాల్వంచ పురపాలక సంఘం } సి. సింగార వేలూ
 పురపాలక సంఘం కార్యదర్శి } మొదలియూర్.
 15-9-21 } హాలు ఆఫ్ కమిషన్.

డివిలరాగాల యువనాశము.

డివిలరాగాల యువనాశము.

సికాఫోనుల నిరాకరణము

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డి. విలరాగాల కిందియువనాశము గలమసాంతమున డివిలరాగాలను

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డివిలరాగాలను, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డివిలరాగాలను, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డివిలరాగాలను

ఈయువనాశము డివిలరాగాలను, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డివిలరాగాలను, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డివిలరాగాలను

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డివిలరాగాలను

మనకు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డివిలరాగాలను, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డివిలరాగాలను, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డివిలరాగాలను

ఈయువనాశము డివిలరాగాలను, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డివిలరాగాలను, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డివిలరాగాలను

డివిలరాగాల యువనాశము. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డివిలరాగాలను, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డివిలరాగాలను

డివిలరాగాల యువనాశము.

వారు ఇరుగుపొరుగు వారివలె మైత్రీకరించి యుండ నిచ్చు గించినవో, యితరుల ప్రదేశమునందు వారడుగు పెట్టరాదు.

"మోటు, క్రూరమైన, అన్యాయము శతాబ్దములనుండి యు నాటకంబు. హింస, అవమానము శతాబ్దములనుండి నెలవెందున బ్రటిషుపరిపాలనవై దృఢముగా ఆయిరిషుపరిపాలన ప్రబలిపోయింది.

ఇదియొక గొప్పవాగ్ధాతృత్వముగ నున్నది. ఈయువనాశము డివిలరాగాలను, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డివిలరాగాలను

ఇదియొక గొప్పవాగ్ధాతృత్వముగ నున్నది. ఈయువనాశము డివిలరాగాలను, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డివిలరాగాలను

మోటుమూలములే ధర్మమా?

మనకు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డివిలరాగాలను, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డివిలరాగాలను, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు డివిలరాగాలను

ఇంగ్లాండుకు గొప్పదేశము. ఆచుట్టి జనసంఖ్య రహితము 50,000,000. మనము 4,500,000 నుండిము. 60,000,000 ల

మనము నిరసనయుగాలె నుండ తలచలేదు. మనశక్తి కొలది ఇరుగుపొరుగునండి తప్పించుకొనుటకు లెగినంత యాయుధముగ మనకుండలేదు.

మనకు దోచుకొని, ఇంకను దోచుకొన నుద్దేశించియున్న వారితో కలయుట యన్యాయమైనదము. మనహక్కులకు మనమే న్యాయాధిపతులమని గుర్తెరిగి ఇతరులకు మనహక్కులను కొల్పోవరాదని తెలిసినగాని నాన్నీకొంటులగు (డివిలరాగాలను) అంగీకారముగ నుండదని నాకు తెలియను.

గూర్చి బ్రటిషువారే వర్ణించినారు. తమ యధినివేశరాజ్యములలో టి స్నేహసంబంధమైనట్టియు, స్వాతంత్ర్యయుతమైనట్టియు, సాహచర్యము, స్నేహస్వాతంత్ర్యయుత సాహచర్యము మొ క టి. నిర్బంధపూర్వకముగా సాహచర్యము నురియొకటి. బ్రటిషు ఆధినివేశరాజ్యముల సాహచర్యము స్వాతంత్ర్యయుతమైనది.

చిలిస్సోపురాకు.

మనము చిలిస్సోపురాను కొరయందలేము. ఏలక మన మిదికాకెన్నడును కలిసియుండలేదు. ఇప్పుడందుచే చిలిస్సోపురాని గిగ్గోలు పెట్టుచుండుటయులేదు. సాహచర్యమునెట్లె తలచినవారు ఆసాహచర్యము 1919న సంవత్సరము జనవరి 21న లేదనాడు విచ్చిన్నమయ్యగారి తెలిసికొందురుగాక! కనకాశక్త్యులు) మనమిప్పుడు ప్రత్యేకజాతి వారివలె యిరుండలేముల త్రొక్కిడి నుండి తప్పించుకొనబ్రయత్నించుమన్న జాతివారలెవర మిగిలు చుండుచుంటిమి సంధిరాయవారములు కొనసాగుటకు, మనమొక క్రొత్తదేశము వారివలెనే వానియందు ప్రవేశింపవలెను. ప్రధానమంత్రి వద్దకు వెళ్లుటకు పూర్వము మన ప్రభుత్వము చరిత్రాత్మక హక్కును మామకొనవలసి వచ్చియుండెను, నేను వారి యొద్దకు వెళ్లి యుండను.

ఇంతయేల, బ్రిటను మన హక్కులను నిరస్యంతరముగ నంగీకరింతుమని నిశ్చయించుకొనినగాని ప్రధానమంత్రితో సంధి దిందుట కొడబడదని ముందే నేను చెప్పియుండెదమో, అనితేల మధ్యముగ నుండును. అట్లు బ్రిటను ముందునే ఆంగీకరించిన రాయవారముల యాశక్తి క త యే యుండదు కా! ఆజేవిధముగ ఉత్తరభాగమువారు ప్రత్యేకముగా నుండవచ్చును. మనహక్కులను మనము కదలుకొనిన, ఉత్తరభాగమునగాని, మరెచుచ్చుటగాని సంధిరాయవారము లేలే!

ఉత్తరభాగము వారు ఈ నివయములకు రుదృఢమైన నుండి యాలోచించవచ్చును. అయింగ్లాండునకు భిక్షమృత్యుల నుండ క్లిష్టమవచ్చునె లేకుండులాగున ఆంధ్రప్రదేశ్ నా పథమున నుండిన బాగుచుండునని నాయభిప్రాయమైనది. ఉత్తర భాగములవారుమన ఆంధ్రప్రదేశ్ వారు వారికొక ప్రత్యేకమైన మొదయే తాగ్ధమును జాతులకు సంస్థిలము. ఇంగ్లాండు ప్రభుత్వమునకును బ్రటిషువారికొకరు చూపవలెనటేదు. ఈ ప్రభుత్వము మింతన నిర్ధారణ గాకుండుట మధ్యప్రకటము. అయింగ్లాండు బ్రిటనుల సంస్థానజనలను భుజలో మనకొకరివిధమునకు గారలము లిగినది. మనదృష్టములోని వల్లసంస్థానముల ప్రభుత్వము ముఖ్యము గమనింపవలెనని ఇంగ్లాండు చెప్పచుండును. న్యాయముగ నెంత క్రేయము నొనర్పదగునో అంతకును మనము సిద్ధముగ నుంటిమి. మనకొక సమస్యను ఇతరుల మధ్యన వైదుర్యము కదలుటకు సిద్ధముగ నున్నాము. వారు భక్తియును గమనించి కౌశలము తీర్చుకొనిన తీర్మానింపవచ్చును.

అయింగ్లాండునెడల ఇంగ్లాండు ప్రత్యేకమైన నెంచుకొనుటలు నిశ్చేతుకములు. అల్పసంఖ్యాకులగుట్లు నిశ్చేతుకములు. అయినను వారినిగూర్చి యోచించుటకు సంస్థిలముగ నుంటిమి. నారు విశేషములతో ఇప్పుడు నేయక దేశపరిమార్చుముగ ననుచుండుట మామకొనినది నారు కొరకవెల్ల నొనరుటకు నే నిష్పష్టమవున్నాను.

నాయుద్దేశములకు ముక్తమిచ్చుదేశమును విడువ వచ్చు పథ విధిని నేను లెలంచుచున్నాను. ఈ యభిప్రాయములను మినిస్ట్రులవలె వదలితిని. నిర్బంధ మివ్వవలెను మనకు మేర నొక ధర్మపాతశాల స్థాపించుటకు నర్హులయందు విద్య నభ్యసించినవో వారు దండంపబడుదు రని నిరసనకుటలగు నీకీగ్రామవాసుల కొక గొప్పభితిని కొండ రుద్యోగముల కలుగజేసి పున్నెము గట్టుకొనుచున్నా రని వివరము కడకొనవలెనుగ నున్నది. విద్యార్థిమాను లెల్లరు నీ యుద్యమమునకు దోహదజే తగు సాయము నీయక బ్రాధితులు. ఒక విద్యార్థిమాని.

సర్వ య సా లె పు వార్తలు: ఇయ్యది యొక కుగ్రామము. నిజు కేదలు పెంచుటచే విద్యార్థు లతితక్కువ. ఇట్టి సందర్భమున శ్రీ విశేకానందవిద్యాలయ ము మేర నొక ధర్మపాతశాల స్థాపించుటకు నర్హులయందు విద్య నభ్యసించినవో వారు దండంపబడుదు రని నిరసనకుటలగు నీకీగ్రామవాసుల కొక గొప్పభితిని కొండ రుద్యోగముల కలుగజేసి పున్నెము గట్టుకొనుచున్నా రని వివరము కడకొనవలెనుగ నున్నది. విద్యార్థిమాను లెల్లరు నీ యుద్యమమునకు దోహదజే తగు సాయము నీయక బ్రాధితులు. ఒక విద్యార్థిమాని.

హారతాళఫలము

(యంగు యుండియా)

కొండా వెంకటప్పయ్యగారు గుంటూరులో హారతాళమును సమర్థించుచు నాకొప్పు దండినలేఖలో మరొకొన్ని యమూల్యములగు భావములు చెల్లుచున్నారు. వానిని పాఠకుల యుపయోగార్థమై క్రిందప్రకటించుచున్నాను:—

హారతాళము చెడ్డ పనియని విశేషంబు. కాని హారతాళము జరిగిన నాటినుండియు, గుంటూరులో గలిగిన ప్రబోధము గంపత్సరములకొలది గాఢముగ ప్రచారము జేసినను గలగారేదని నేను చెప్పుచేదెదను. ఆ ర్థస్థితిగ్రహము ఆర్థశాస్త్రములను వారు ఈ కొలదికాలములోనే యనూనెప్రజ్వలతో సాధనజేయగలిగిరి. అయితే అయదవలోహ మూలముకొంతయల్లరిజరిగెను. దానికారణము బహిరంగరమైన నున్నది. ప్రచారకులలోకొకడు హైస్కూలు విద్యార్థులను తైటికి పిల్చుచుండగా పోలీసు సబ్బయినప్పైత్యురగారు ఆయనను ఆరెస్తుడసిరి. ఆయనను పోలీసుస్టేషనుకు తీసికొనిపోవుచుండగా నా రెనివెంట కొందరు విద్యార్థులును, యవకులును వెళ్లిరి. స్టేషను ముట్టును వారు గుంపులుగుంపులుగ జేరి, యాగ్రహావస్థలై కొంత దౌర్జన్యమునకు పాల్పడిరి. ఇంతలో కొందరు కాల్ గ్రెసు ప్రచారకులు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘ కాన్వెన్షన్తో సహాయపాటికొనెడి, జనమును కాంతపరచి కెడలిపోవుటకు చేసిరి. సుప్రసిద్ధులగు రీజుల చతురు నాడించి పిల్లలను నెత్తురకారులట్లు కొట్టెను. దీనితో మూగిన జనమంతయు నావేళ పరులైరి; కాని మా ప్రచారకులు వెళ్లి హింసనలన ఉద్యమమునకు భంగము వచ్చునని చెప్పగా వారు కాంతించిరి; అల్లరి నాపుటలో ముఖ్యముగ పనిజేసినది శ్రీయుత మది వెంకట సుబ్బయ్యగారు. మీరు గుంటూరులోనున్న కొలదిగంటలకాలము నున్నది వారియింటిలోనే. ఇందుకు ఆయనకు యిచ్చిన బహుమానము ఆరెస్తుడేసి నాతోబాటు ఖైదులోపెట్టుట యాయెను. నాతోగూడ నింకొందరు చెరసాలలో పెట్టుబడిరి. వారును తైత్తులే. ఒకరు మిలోగూడ చీరాలకు మోటారులో వచ్చినవారు కమిటీశెక్రమీరీగారు మీరు గుంటూరు వచ్చుటకై తగిన యేర్పాటుల జేసినవారు; వర్తకులు. మీరు జ్ఞాపకముండిన నుండవచ్చును. ఇంకొకరు బాండ్లవారు. యవకులు. విరాండునుండి రాగానే నిరకరజోద్యమములో జేరిరి. ఆయన స్త్రీదేవుత్తిలో కేరనేలేదు. ఆయన యిక్కడ జిల్లాకాంగ్రెసు కమిటీ శెక్రమీరీ యెయున్నాడు. మాకు విరుద్ధముగ చెచ్చిన సాక్ష్యములో, నాన్నేహితులవై నేను స్థూపుటకు నేమియు లేకపోయెను. బాండ్లవారును, వకీలుగారును ఇద్దరు ఖైదీలును మాచెర్ల నుండి గచ్చిన రోజున జరిగిన యూరేంపు సమయమున దౌర్జన్యము జరిగెనని రుజువుచేయుటకు కొంత ప్రయత్నము జరిగినను విఫలమాయెను. దెబ్బాటి మేజిస్ట్రేటుగారు నావై అఖండసాక్ష్యము నిచ్చిరి. నేను ఒక గుంపులకు సాయకుడుగ నుండినందు, వారు తనవై రాళ్లు రుద్దినియు, సాక్ష్యము చెప్పి, ఈఅల్లరి జరిగిన రోజున ఆయన పోలీసు నూపరింపెం డెంటుగానికి పంపిన రిపోర్టును జూచిరి. నూలో నెవరమును సమర్థించుకొన యూనక అప్పటి కప్పుడు వాక్కులముల నిచ్చితిమి. నేనుగాని నా బాండ్లవారు స్నేహితుడుగాని సాక్షులను క్రాసు పరీక్షజేయులేదు, ఏల ననగా మేము నేను కార్యక్రమమును గుర్తించలేదు. దెబ్బాటి మేజిస్ట్రేటుగారి సాక్ష్యము అఖండితముగ నుండెను. నేను కిత్త బొందెదనని నన్నుకముతో నుండిని గాని, ననన్వేష్యురిక్తముగ నన్ను నుండు చరమిజేసిరి. కలెక్టరుగారు కోర్టులో బహిరంగముగ నావాక్కులను నిరసెదనియు, కాంతికే పొటుబడితనయు చెప్పిరి. నావాక్కులమును నమ్మువో, నాతోగూడ కాంతిస్థాపనమునకే బాటుబడిన వోడివారలగు గూడ విరుద్ధలచేయుటపని యుండునని ఖంటాపథముగ జెప్పితిని. కలెక్టరుగారు ఇంకను నిజము కనుగొనవలసియున్నదని చెప్పి ఆసా యంత్రమే మింజినవారినిగూడ వదలిజేసిరి. మమ్ములను వదలిజేయుటకు కారణము, మావై వచ్చిన సాక్ష్యమును ఖండించుట చేతగాను కాని ప్రజలు, కట్టుకట్టి ఆయనకు విరుద్ధముగనుండి వర్తకులు కొట్టుకట్టిజేసిరి. స్టేషన్ల కోర్టులవెల్లకు మూసుకొనిరి. ప్రజలందరును చెడ్డచెడ్డనభలుగావించి విచారణను ఆధికముగ నాడెంచుచుండిరి. ప్రభుత్వకార్యాలయములలో గుమాస్తాలు ఉద్యోగులులకు రాజీనామా నిచ్చు నంతటి స్థితి వచ్చెను. పట్టణములో దాదాపుగ నందరును ఈయనార్యమును గుర్తించిరి. ఇదియే మావిరుద్ధకు కారణములు. ఇట్టి స్థితిలో హారతాళముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము లేదనుటకు నీచులేను. ప్రజలలో శక్తి యొకదృశ్యమును తేల్చినిది హారతాళమే. అందులకు

వర్తకులు మనఃస్ఫూర్తిగ నంగీకరించిరి. ఏవో కొన్ని కొట్టుమాత్రమే తెరచియుంచి బీదసాదలకు కావలసిన సరకు లియుండెను. ఫాక్టరీలలోను, షాపులలోను; రైయిల్వే షెడ్డులలోను పని చేయు కార్మికులు ఒకసభగావించి, తమ కేమియును సహాయ మక్కరలేదని చెప్పిరి. ఉద్యమమునకై కష్టపడెదమని చెప్పిరి. వైజ్ఞేయవిషయములు న్యాయనిరూపణమువలన నేర మెటుల దగ్గనో తెలుపబడినది.

నేను ఒకగుంపుకు నాయకుడుగనుండి రాళ్లు రుద్దించితిని దెబ్బాటి మేజిస్ట్రేటుగారు సాక్ష్య మిచ్చెను. అవిషయమై కొంత చెప్పవలసియున్నది.

హైస్కూలు విద్యార్థులను తైటికి పిల్చుటవలన పట్టుకొని యొకప్రచారకుని పోలీసుస్టేషనుకు తీసికొనిపోగా నక్కడ జరిగిన యల్లరిసమయమున నేను యింటివద్ద భోజనము జేయుచుంటిని. అప్పుడు ఒకరు ఘనశక్తుకొని వచ్చి నాకావార్త చెప్పిరి. నేను వెంటనే అక్కడకు పోతిని. నేను వెళ్లుచుండగా కొందరు బాలురును యువకులును బహిరంగసభలు జరుగు హైస్కూలుకు దూరముగ నున్న మైదానపు గట్టుమీద పరసగా నడిచిపోవుచుండిరి. నేను వారిని జూచి బండికిగా రెండుల కక్కడ నుండినో యడిగితిని. వారు సభ జరుగునని వచ్చితి మని జెప్పిరి. అప్పుడు మధ్యాహ్న సమయ మగుటచే సభ యేమియు జరుగ దని చెప్పి వారలను యింటికి వెళ్లు మని చెప్పితిని. నే నిట్లు చెప్పచుండగా, నియ్యగ నొక జల్కాబండి వచ్చుచుండెను. ఆ గుంపులో కొందరు దాని వెంట పరుగిడవొచ్చిరి. కొంత అల్లరి జరుగునని నేను తలచితిని. అప్పుడు ఆగట్టు వెంటవెల్లి జల్కాబెంట పరుగెత్తవద్దని చెప్పితిని. అప్పుడు బండి నా దగ్గరకే వచ్చెను. ఆ సమయమున, గుంపులోని కొందరు మట్టిపెళ్లలను బండిలోనికి విసిరిరి. నేను జల్కా బగ్గరకు వెళ్లి యెలుగెత్తి రాళ్లు రుద్దవల దని యు, అల్లరి చేయవద్దని యు కేలుచేసితిని. ఆ బండిలోని వారు హెడ్ కాన్వర్సు దెబ్బాటి మేజిస్ట్రేటుగారై యుండిరి. ఇంకను రాళ్లుపడుచుండెను. గుట్టుము బెడలి బండిక కదలకుండెను. జల్కాబండి కడ్డముగ నిలుచుకొని రెండుచేతుల నెత్తిపట్టి సాధ్యమైనంతవరకు రాళ్లు తగలకుండ జేసితిని. రెండుచిన్న రాళ్లు నాకళ్లకు తగిలి కొద్దిగాయములు తగిలెను. మేజిస్ట్రేటుగారి కేమియు తగలలేదు. ఈ అల్లరికంతకును నేను కారణమని ఆయన విగ్గరగ నరచెను. నేను రక్షించుటకు వచ్చితినిని చెప్పి బండితోలుమనిచెప్పితిని. నావైచర్యదీసికొనుట కాయన భయపడెను. ఇదియంతయు రెండుమాడునిమిషములు జరిగెను. వెంటనే నేను జల్కాబద్ద నిలిచితిని. రాళ్లు రుద్దుట యాగి పోయెను. అంతయు కాంతముగ నుండెను. మేజిస్ట్రేటుగారు యిల్లుచేరిన పిదప, పోలీసు సూపరింపెం డెంటుగారి కొకరిపోర్టు బంపియుండిరి. ఈరిపోర్టునే మావిచారణపైదు చూపిరి. ఇది యైన రెండవరోజుననే వైశ్య స్నేహితులనున్న నమ్మను ఆరెస్తుడే జేసిరి.

బాండ్లరు లక్ష్మీనారాయణగారు 107 వ షెక్స్ నుక్రింద ఒకసంవత్సరము ఖైదునుజూచి, వెల్లూరు సెంట్రలు జైలులుకు బోవుటకు గుంటూరుకు తీసికొనివచ్చినప్పుడు, ఆయన భార్య వచ్చి పుష్పహారము వైచి, ఆయన జైలునుండి వచ్చువరకును ఉద్యమప్రచారము జేయుటకు అనుజ్ఞ నడిగెను. అందుల కాయన యంగీకరించెను. ఆమె అప్పటినుండియు, చెడ్డచెడ్డ సభలలో నుపన్వసించియు, నిధుల వసూలుజేసియు, శ్రీలకు చరకము వాడి స్వదేశీవ్రతము జేయుచుని యువదేశము జేసియు నుద్యమప్రచారమును జేయుచుండెను. కళావతి యగు శ్రీమతి యామినీపూర్ణలిలకమ్మగారు గూడ నిదే మాదిరిగ ప్రచారము చేయుచున్న శ్రీరత్నము. ఈమెగారు మిమ్ములను వెల్లూరులో జూచుటకు వచ్చి, స్వహతుద్ధరణకై మిమ్ముల సహాయము జేయు మని కోరగా రాట్టును నేర్చుకొను మని మీరు సలహా నిచ్చియుంటిరి. ఆమెగారు గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ ప్రచారకు రాలుగ నియమింపబడి, మంచీయుపన్యాసకురాలు. అసహాయోద్యమములో కష్టపడి పనిజేయుచున్నది.

కార్యాచరణసంఘమువారి యుత్తరపు లేనిదే హారతాళము చేయగూడదని నేను జెప్ప నాక్షేపణ యెప్పటికీ జట్టులనే యుండును. గుంటూరులో హారతాళము సఫలమైవో గుంటూరుకు అవటి ప్రచారకులకును గౌరవమే. కాని వెంకటప్పయ్య గారిచ్చిన వర్ణననుబట్టి చూచిననే, కొంచెము అపాదముగలదని యు, మంచి యేర్పాటు లింక నవసరమనియు తెలియుచున్నది. గుంటూరు పరిస్థితులుబట్టిచూడ నాకు దోమన జేమనగా, హారతాళము పూర్వమే జరిగిన యుద్ధెలులవలన ప్రబోధముగలిగెను, హారతాళము జేసి ప్రభుత్వము వారిని నాయకుల

విదేశ వార్తలు

విరాండు వ్యవహారము

డివేలరాగారి ప్రత్యుత్తరము

డివేలరాగారు లాయడుబార్నిగారి కీక్రిందప్రత్యుత్తరము పంపిరి:—

మీరు కోరినవిధమున విరాండుప్రజల జాతీయ ఆశయము లకును, విరాండు బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునం దుండుటకును; ఈ రెండువిషయములను సమన్వయముచేయుటకు జరుగునంధిసభకు వచ్చుటకు మాకెట్టిఅభ్యంతరములేదు. ఈవిషయమే ఆగస్టునెల 10 వ తేదీని మీకువ్రాసినలేఖలో తెలిపియుంటిమి.

అయితే మాస్థితిని మీకు స్పష్టముగ తెలియపరచుట మాధ ర్యము. విరాండుప్రజలు తమస్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించి ప్రత్యేక పరిపాలనము స్థాపించుకొనియున్నారు. మాప్రతినిధు లీసంధి సభకు వచ్చుపక్షమున, వారిని మీరు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము గల ప్రత్యేక రాష్ట్రపరిస్థితులుగ పరిగణించవలెను.

ఈ రెండుదేశములవారికి చిరమైత్రి సమకూరవలయు నన్న పరిపాలనల అభిప్రాయముల ననుసరించి పరిపాలనము జరుగవలయునను నూత్రమును మీరంగీకరించవలెను.

మీరే 1918 సంవత్సరము జనవరి 5 వ తేదీన అట్లు చెప్పితిరి.—న్యాయభర్తసమృత్తులగు ఈ నూత్రము ననుసరించి యే విరోపాఖండము పరిపాలింపబడవలయును. అట్లుకానివో కాశ్యకాంతి సమకూరదు. “కావున మీరు చెప్పినవిధమునకే యీనూత్రము ననుసరించి విరాండుసమస్య పరిష్కరింపబడ వలెను. ఈనూత్రము ముఖ్యముగ విరాండుపట్ట అనునర్తించును. ఏలయనిన యీసామ్రాజ్యమునందు బలవంతముగ మేము చేర్చుకొనబడితిమి. నిజము చూచినవో, యీప్రాచీన విరాండు జాతిని విడదీసి దేశమును రెండుభాగములుగ భాగించి కాలచక్రమును వెనుకకుత్రిప్పి నాగరికరాష్ట్రమునందు జాతిభేదములు పుర్రకొల్పుచున్న వారు మీరుకాని మేముకాము.

ముందేమి జరుగును!

విరాండు ప్రత్యేకప్రభుత్వముగ పరిగణింపవలయుననియు విరాండు ప్రతినిధులు స్వారాజ్యముగల ప్రత్యేకరాష్ట్ర పరిస్థితి భులుగ పరిగణింపవలయుననియు గట్టిపట్టుదలతో నున్నారు. విరాండు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము గల రాష్ట్రమని బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు అంగీకరించుటలేదు. కావున ఇన్వర్సు సులో యీ నెల 20 వ తేదీ సమావేశముకానున్న సందిసభ జరుగదని బ్రిటి షుప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

రస్యాలోత్సాహము,

రస్యాలో రైతులు మిగుల బాధపడుచున్నారు. గొప్ప భూస్వాముల స్థిరాస్తులను ప్రజాస్వాధీనముచేయుటచే సంభవించిన పాపమున కీక్షామము ఫలితమని కొందరు తలచుచున్నారు. రస్యాలో గొప్పభూస్వాము లుండియుండినవో, వారు తమ రైతుల కిట్టి కష్టసమయములం దెట్లో ఆహారపస్త్యాదు లిచ్చుచుండెడివారు.

అందరు నిరుత్సాహముతో ఆశలువదలి చావునకై ఎదురు చూచుచున్నారు. ‘మనమందరము చావలయును’ అని అందరు చెప్పుకొనుచున్నారు.

మాంచెస్టరు ప్రత్తి యంత్రాలయములలో కార్మికులు నమ్మకట్ట ప్రయత్నించినని ఇదివరకు ప్రకటించబడెను ఈసమ్మే నిలిచిపోయిన దని తెలియుచున్నది.

ఈనెల 15 వ తేదీ మధ్యాహ్నము బెల్గాస్ట్రులో తిరుగ అల్లరులు జరిగెను. ఈతగువులో ఇరువురు శ్రీలకు గాయములు తగిలినవి. పోలీసువారు మిలిటరీవారు శాంతిపరిస్థితుల నెలకొల్పిరి.

వదలివేయునట్లు చేయుట తప్ప. ప్రిడరుల త్యాగబుద్ధియు, గుమాస్తాలు రాజీనామా బెట్టెదమని చెప్పి బెడరించుటయు మాత్రము విడుదలకు కారణము లాయె నని నాలోలంపు. హారతాళమువలన ప్రిడరు త్యాగబుద్ధిని జూపినవో మంచిదే. కిప్పుడు కావలసినది అసహాయోద్యమము కార్యరూపమును చాల్చుటయే. దానికి హారతాళము సహాయభూతముగ నుండు నెడల నేనును అందులకు ప్రోత్సాహపరచెదను.

మో॥ కా॥ గాంధీ.

దేశభక్తను పత్రిక కేసు

ఎగ్జిక్యూటివ్

రాజ్యద్రోహ నేరము

దేశభక్తను పత్రిక సంపాదకులు, ప్రాంతీయమైన వి. వి. రాజగోపాలాచారి, వి. వి. సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యర్, మహాత్మాగాంధీ అయ్యర్, నాగేశ్వర శాస్త్రి గారులపై "నిరోధము" అను వ్యాసమును మే 6 వ తేదీ పత్రికయందు ప్రకటించినందుకు తే బడి న కేసును ఎగ్జిక్యూటివ్ ముఖ్యరాజధాని మేజిస్ట్రేటు పి. సి. లోబోగారు మరల కనివారము 17 వ తేదీ నాడు విచారణ జేసిరి.

క్షమాపణ

1, 3, 4, నిందితుల పక్షమున హైకోర్టు వకీలు వి. ఎస్. శ్యామరావుగారు నిందితులు ప్రత్యేకముగ సమర్పించుకొనిన క్షమాపణపత్రమును జదివిరి. ఆ క్షమాపణ యీ క్రిందివిధమున నున్నది.

"6-5-1921 తేదీగల దేశభక్తనునందు నిరోధము అను వ్యాసమును ప్రకటించి మేము చేసిన నేరమునకు మదరాసు ప్రభుత్వమువారికిని కోర్టువారికిని మేము మనఃపూర్వకముగ్గించితిమియు ను క్షమాపణ గోరుకొనుచున్నాము. ఈలాటి నేరముల నిక చేయమని మేము మీకు ఇప్పుడే సమర్థము బలుకగలము."

క్షమాపణవచ్చినదిగావున 1, 3, 4 నిందితులపై కేసును రద్దుచేసికొనవలెనని ప్రభుత్వమువారు తన్నుకోరినందున క్రాసు ప్రాసిక్యూటరు మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువుతో రద్దుచేసికొనెను. మే జిస్ట్రేటుగారును వెంటనే 1, 3, 4 నిందితులను నిర్బంధవిహితచకు లగావించుచు పసిపాదగమండి క్షమాపణ గోరియుండుట తృప్తి కరముగనుండెనని తెలిపి యికవివాదంబు నెప్పుడును అట్టి నేరముల ను చేయవలదని మందరించెను.

పిమ్మట రెండవ నిందితునిపై కేసు విచారణ కెత్తుకొన బడెను.

ప్రాసిక్యూటరుపక్షమున దేశభక్తను కార్యాలయపు గు మాస్తా సంతాన అయ్యర్ అనునతడు సాక్షిగనుండెను. 2 వ నిందితుడు, వి. వి. ఎస్. అయ్యర్గారు సంపాదకుడుగ నుండి ఎప్పుడెప్పుడు ఎంతవెంటనే తన్నుగను అధ్యాపకమున పుచ్చుకొన్న విషయములను ఈసాక్షి చెప్పెను. అరెస్టు చేయబడినప్పుడు అయ్యర్గారు సంపాదకత్వము వహించియుండలేదనిగూడ అతడు చెప్పెను.

నిందితుని సమాధానము

ప్రాచీన భారత ఆధ్యాత్మిక సాహిత్యమునకై పాటుబడు వలకొని యున్నందులకు నేనొకడను. స్వరాజ్యము లేనంతకాలము, ఏదేశమునకుగూని ఆధ్యాత్మిక మైన సాహిత్యముండదని నమ్మి రాజకీయవిషయములలోగూడ పాటుబడుచుండిరి.

ఇతర విధములగు ఆందోళన యెల్ల ను నిర్లక్ష్యమైనందున స్వరాజ్యసంపాదనమునకై భారతదేశీయ సహజనందనవారు నిర్ణయించిన దౌర్జన్యరహిత సహాయనిరాకరణము నవలంబించితిని. స్వదేశమునకు రాజీగనుండియు ఇంగ్లాండునకును ఈదేశము నకును సంబంధముతోనే యుండు విషయమును ఇంగ్లాండుపరి స్కారమునకే వదలయి ప్రభుత్వమువారిలో మహాసభవారు నిరాకరణ మవలంబించిరి.

ఈకోర్టునందు వ్యాధాధిపతి నిష్పక్షపాతము వహించి యుండువారై యున్నను విచారణలోనున్న విషయములన్ని నాకు గల ప్రవేశమును మాత్రము వాస్తవముగ చెబుటకున్న అధికముగ విచారణయందు పాల్గొనుటకు నేనిచ్చగించుచున్నాను. 6 వ తేదీనాడో లేక ఆ ప్రాంతములలోనో, 1, 4 వ నిందితులు "దేశభక్తను"ను బ్రతికొని ఇండియాపెనులోని ఎం. ఎస్. కామతుగారివద్దనుండి కొనిరి. అప్పుడు నేను "దేశభక్తను" కు సంపాదకుడనుగ నుంటిని. మొదటి నావసంపాదకులు నాతో కంట్రాక్టుకు రాలేదు. కాని నేను మాత్రము పూర్వమువలెనే పత్రికకు వ్రాయుచుంటిని.

9-2-1921 ఆ ప్రాంతములలో దేశభక్తను పత్రికాప్రకటన మాగెను. పత్రిక ప్రాంతీయమైన 1, 4 వ నిందితులు ఫిరీ వరి మాసమునకు నా యుగోగమును తీసివేసిట్లు తెలియుచున్నది. కోర్టులో దస్తావేజుగ నున్న యొక కాగితముగూడ యీలాటి యభిప్రాయమునే తెలుపుచున్నది. వారు తరువాత 4 వ నిందితునిద్వారా ముద్రకాలయము వద్దే రాలి రిజిస్ట్రేషను తు ముఖ్యరాజధాని మేజిస్ట్రేటుకు అర్పింపెట్టుకొని.

ఈవిషయములు నాకేమియు అప్పుడు తెలియనందున పత్రిక మరల వచ్చినతరువాత పూర్వమువలెనే యథావిధిగ సంపాదకీయములను వ్రాయుచుంటిని.

మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువునందు తెలిపినట్లు సంపాదకీయ సంఘమునుగూర్చిన యీలాటి వనలేమియు జూన్ 1 వ తేదీవరకు నాకు తెలిసినవిగావు. నా కేమిషయములు తెలిసినవెంటనే సంపాదక సంఘమునుగూర్చి 4 వ నిందితుని అనుగంగా ఆ సంఘ ముపై

టికి ఆచరణలోనికి రావలెమియు, ఆచరణ నువసంహారమున లాగున, యాజమాన్యము వహించునట్లు భారతముద్రణ కంపెనీ సమావేశమునం దేర్పాటులు చేయించెదమనియు, అయిన నాకు ప్రత్యుత్తరమొసగెను.

1, 4 వ నిందితులు దేశభక్తనును తీసికొనినది మొదలు నన్ను లిఖిత పూర్వకముగ, వారికి వ్యతిరేకము నన్ను సంపాదకుడనుగ నియమించు డని పలుమారు కోరుచుంటిని. కాని వారు ఆ విషయమును తప్పించుచుండిరి. చివరకు జూలై మాస ప్రారంభమున నావరతులను వ్రాసి చిత్తును 1 వ నిందితునికి జూపితిని. అందులో నేను ముఖ్యమని తెలిపినవానిలో కొన్నిటిని అయిన కొట్టివేసెను. నేను వాని నుంచవలెనని కోరగా తమ వకీలుకు జూపుటకై ఆ చిత్తును 4 వ నిందితునికి బంపెను.

1, 4 నిందితులకు సహకర్తలు కలిగెను. వానిని అనుకూలముగ పరిష్కరింప వ్రాయుత్తరమిచ్చితిని. కాని నా ప్రవేశమును శంకించి జూలై 15 వ తేదీ ప్రాంతములలో 1 వ నిందితుడు నాకు నోటికిచ్చెను. ఆ నోటిసులో నేను సంపాదకుడనుగ నున్నట్లు తెలుపలేదు.

జూలై 15 వ తేదీనాడే మరియొక భాగమును 4 వ నిందితుడు నన్ను దేశభక్తనుకు సంపాదకుడనుగ నియమించుచు నా కోరికయు తీర్చుటకు బంపెను. వారియాజమాన్యమున నాకుచేరిన యుత్తరువు తీరెడిది.

1, 4 వ నిందితులలో మరస్పర్థలు కలుగుచుండే నని గ్రహించి దేశభక్తనుతో సంబంధము వదలుకొనవలసి మరుసటి యుదయము జూలై 16 వ తేదీ ఆలాగుననే నేను 1 వ నిందితునికి నోటి సిచ్చివేసితిని.

అనాటిసులో తెలిపిన ప్రకారము నేను దేశభక్తనుతోటి ఆగస్టు 16 వ తేదీనాడు సంబంధము వదలుకొని ఆనాటి పత్రిక యందే యాదివయమును ప్రకటించితిని.

కర్తవ్యాంశములో నున్న వ్యాసమును నేను వ్రాయలేదని దృఢముగ జెప్పయన్నాను. తిరుచినాపల్లికి 60 మైళ్ల దూరములో రామనాథస్వామిలో నున్న వ్యాసదను నీరువయసు ముమ్మనకు పరనమందిర వాణికోత్సవమునాడు ఆగ్రాసనాధి పత్యమువహించవలసి జెల్లియుంటిని. మే 1 వ తేదీ మదరాసు నది 2, 3 తేదీలందు ఆచ్చటనుండి కారయకుడిలో మే 4, 5 తేదీల యువకృషింపి మదరాసుకు మరల 6 వ తేదీనాడు వచ్చితిని. మే 1, 9 తేదీల మధ్య దేశభక్తనుకు నే నేమియు వ్రాయలేదు. నే నేమియు ప్రకటించజేయకు గూడ లేదు.

మే 6 వ తేదీనాటి సంపాదక వ్యాసముయొక్క ప్రతి 307 లింగి శెట్టిలోనున్న ఎం. కే. శ్రీనివాసమగారి వద్ద నున్నట్లు తెలియుచున్నది. 1, 2, 4 వ నిందితు లరెస్టుచేయబడగానే ఆ ప్రతి వారివద్ద నిచ్చిట్లు గూడ నాకు తెలిసినది. ఆవ్యాసము జరుగకుండుటకై ప్రభుత్వమువారి ప్రత్యేకచట్టనుండి తప్పించవచ్చును.

నే నీరుధ్య సదరువ్యాసమును జదివితిని. ఆ వ్యాసకర్తను 124 ఏ. శెక్కు క్రింద నేరస్థునిగ జేయవలెనంటి యవకాశము నా కేమియు గాన్పించలేదు. అదియునుగాక ఆవ్యాసముయొక్క అనువాదము చాల ప్రదేశముల తప్పులతో గూడియున్నది. "వంశము" అను పదమునకు ముఖ్యముగ అనువాదము తప్పుగ నున్నది.

ఈ పరిస్థితులలో నామీద లేబడిన నేరములకు నేను నేరస్థుడనుగా నని చెప్పయన్నాను.

ఇదంతయు చూచి కోర్టువారు నన్ను "నేరస్థుని"గ నిర్ధారణచేసిన సంతోషముగ వాచింపగలదు కాగాగూహితీ ననుభవించెదను.

అంతట మేజిస్ట్రేటు పి. సి. సి. 124 ఏ. వ శెక్కు క్రింద అయ్యర్గారిని నిందితునిగ నేరముల మోసిరి.

నిందితుడు తాను 'నేరస్థుడు' గానని వాదించుచు ప్రాసిక్యూటరు సాక్షులను, వీ షెన్సు సాక్షులను క్రాస్ ఎక్జామిన్ చేయుట లేదని చెప్పెను.

సాక్ష్యమును బట్టి క్రాస్ ప్రాసిక్యూటరు వాదించెను. కేసుపై సోమవారము 19 తేదీన చెప్పయమని మేజిస్ట్రేటు గారు చెప్పిరి.

మాజిస్ట్రేటుగారి తీర్పు

9 మాసముల సామాన్యశిక్ష

నలుగురు నిందితులలో 1, 3, 4 నిందితులు, క్షమాపణ కోరినందున నిడుదలచేయబడిరి. రెండవనిందితు డొంగిల నాజ్యాలమున, యావ్యాసము రాజ్యద్రోహకము కాదనియు, అయిన మద్రాసులో లేనప్పుడు ఆ వ్యాసము ప్రకటించబడిన దనియు, ఆవ్యాసమును తాను ప్రకటించివలేదనియు, ఫిరవరి 9 వ తేదీ పూర్వమునుండి ఆగస్టు 15 వ తేదీవరకు తాను సంపాదకుడుగ నుండెననియు చెప్పెను.

ఈ వ్యాసమునకు నుండు ప్రకటించబడిన పద్యములు మరి కొన్ని వ్యాసములు ఆకర్షకమైన ప్రభుత్వసాహిత్య మకాళ మొసగుచున్నది.

మే 6 వ తేదీ ప్రకటించబడిన నిరోధ మనువ్యాసము నందు ప్రభుత్వమునా వసలందించుచున్న నిరోధములను ఖండించుచు ప్రజలు దానికి ప్రతికారమున అహింసపూరియుండవలయుననియు వ్రాయబడినది. మొదటి పేరయిన వ్యాసకర్తకు గావుననిధియుండు విశ్వాసము లేదని తెలియుచున్నది. రెండవ పేరానూయూ రాజ్యద్రోహి ఇంకను ఎట్టి న్యాయమైనాను అనుసంహారము నూచింపబడినది.

ఈ రెండు అభిప్రాయములను నూచించి ముఖ్యముగ రాజ్యద్రోహకముగ నున్న యీ క్రిందివాక్యమును అతడు వ్రాసిగాను.

"నిరోధములను ప్రచారమునకు తెచ్చు యిదే ప్రభుత్వ ముగూడ 78 కొట్టుకొనుచున్న వ్యయముతో వైచిలము, సైనిక సామగ్రిని సమకూర్చుచున్నాడు."

గెరువాతిపేగాలో ప్రభుత్వమువారు మితవాదులను చేరదీసి బుద్ధిగింపి ప్రభావతీర్థులుగ వారిని పరిగణించు చున్నారనియు వ్రాయబడినది. నిరంకుశాధికారులు తమ అహంకారము వల్ల ఇంకను ఎట్టి కార్యములనైనను జేయగలరనిభావము కనబడుచున్నది. వెర్రి ఉద్యోగస్థులలో కొందరు అవ్వదవ్వకు బాధిద్యమును ఆధారముగ చేసికొని వికృత లేక నిష్పంథవర్తనల పుచ్చుకొనుచుండిరని విషయము సావధానముగ అలోచించువారి కందరికి విదితము. అయినను మాడవపారా యుండునంతటి తీవ్ర అభిప్రాయముల కవకాశము లేదు.

నిష్పంథవర్తనలను మరచొనించి, అందుకు తోడు సైనిక బలము నుపయోగించి విప్లవోద్యమములను జయించుచున్నది నిరంకుశాధికారులు తలచినట్లు స్పష్టముగ నూడెను. పేరాలో కనుగొన్నది. దీనిభావము 6 వ పేరాలోగూడ గూఢముగ నున్నది. ఈపేరాయందు అకాంతికి అవకాశముగల అభిప్రాయములుగలవు. ఇందేడయిన నేనానిని గురించిగూడ వ్రాయబడినది. డయను సేనాని చర్యలపై ప్రజలలో ఎక్కువ ఆగ్రహము కలిగెను. ఈ విషయమై విమర్శనములు ఆగ్రహపూరితములేగాని ద్రోహాచింతతో చేయబడినవిగావు. భాగతదేశమును కోల్పోయియెను, ఒకడయిన సేనానిని సురక్షించుటకు రిజిమెంటువారి వ్యయముచేయుటకు సంసిద్ధులైన యీ ప్రభుత్వమువారి చేపని చేయ సాహసించునని వ్యాసకర్త ప్రశ్నించుచున్నాడు. ఇట్లెల్ల తీవ్రనిరోధమునకు ఉపక్రమణ పని యితడే ప్రత్యుత్తరమిచ్చినాడు. ఆ వ్యాసమునందు ప్రభుత్వాధికారుల బ్రత్యేకించి వారిచర్యలను విమర్శించలేదుకాని ప్రభుత్వవిధానములనే విమర్శించెను. రిజిమెంటుసామయల వ్యయముతో ప్రజలను నిరోధించుటకు ప్రభుత్వమువారు పూనినట్లు స్పష్టపరచుటయే యీ వ్యాసకర్త యభిప్రాయము.

ఈ వ్యాసమునందును చదివి, వాని ముఖ్యోద్దేశము చట్టముప్రకారము ప్రతిష్ఠించబడిన ప్రభుత్వమునెడల ఆకాంతి ద్వేషము కలిగించుటయే యని రూఢి యగుచున్నది.

ఈ వ్యాసము పి. సి. సి. 124 ఏ. శెక్కు క్రింద రాజ్యద్రోహకముగనూ నేను కనుగొనుచున్నాను.

అయినను ఈ వ్యాసమునం దంతటను, ప్రజలు ఆహింసతో ప్రవర్తించవలయునని వ్యాసకర్త బోధించుచున్నాడు. ప్రభుత్వములను వెదుక్కొనుటకు రాటమి సాధనమని వ్రాయబడినది. రాటమను సహాయనిరాకరణవాదులు మిగుల భక్తి గొర్రెములతో చూచుచున్నారు. ఈ వ్యాసభోగజీయంతయు దాదా బహింసయే మూలమంత్రముగ పరిగణించబడవలయునని వ్యాసకర్త స్పష్టపరచెను.

బ్రిటిషు హిందూసామయకు చట్టముప్రకారం స్థాపించబడిన ప్రభుత్వమునందు ద్వేషమును ఆకాంతియు పుట్టించు ఉద్దేశముతో ఈవ్యాసము వ్రాయబడినదియు, అందే ప్రభుత్వ నిరోధమునకు ఆహింసయే ప్రత్యేకియ యని వ్యాసకర్త స్పష్టముగ నిరూపించివాడని నేను నమ్ముచున్నాను.

ఇంక శిక్షవిషయమై ఆలోచించవలెను. నిందితుడు తా నూరిగాంధీలేనప్పు డీవ్యాసము ప్రకటించబడినదియు, అందుకు గాను బాధ్యుడుకాననియు తనవాక్యములను తెలియబరచెను. విరి యెట్లున్నను అతడు సంపాదకీయసర్వమునం దొకడుగ నుండుటలేదను, మే 6 వ తేదీ ను పుచ్చుకొనుటలేదను, ఈ వ్యాసమునందలి భావములను పిమ్మట ఖండించవలసినను, ఈ వ్యాస ప్రకటన మంచి వాద్యత అందినైరలదు. ఈవ్యాసమునందు రాజ్యద్రోహ కరములగు వాక్యములుపయోగించినందుల కతనికి శిక్షవిధింపదగును. అయితే అహింసా ధర్మమున, విస్ఫువ్యముగ విశదపరిచిన విషయము భాషామందిరకొనవలెను. ఈ వ్యాసమునందు ఆకాంతికి ద్వేషము వదిల అవకాశమున్నట్లు వాదించబడిన విషయములు నా అభిప్రాయముప్రకారము దౌర్జన్యమునకు ప్రేరేపణముగ నుండవు. నిందితుడు 9 నెలలు సామాన్యశిక్ష విధింపబడినది.

అయ్యర్గారి కాంతము.

కోర్టుకు అయ్యర్గారి భార్యగొట్టెలు వచ్చిరి. శిక్షవిధింపబడినతరువాత అయ్యర్గారు కాంతముగ నుండి చిటునవ్వుతో నుండుట వచ్చిరి. కోర్టువెలుపల ప్రజలందరు వందేమాచర ధ్యముల జేసిరి.

ప్రొఫెసర్-రమణ.

అరిరి ఈ పరిభ్రమను పరమ స్థితి కల్గులమన న్విరాణ్వి
ముఖో కృష్ణిరతి పాదనిరంజన ప్రభుకాం ప్రవరించినందుకు అరి
యలో ఇద్దరు అనగా మూరె వెంకటేశ్వరింకా కా. ప్రే. గారును
పూర్వపు ముగ్ధులను ఇ. క. క. పాపుగారును అరిరి కోర్టులకు
పెద్దయినారు. కర్కశవాదుల శ్రీయమతుల దోష్టు. శేషాద్రి
కా. ప్రే. పి. పి. క. మ. పంకాల వెంకట ముఖ్యరావు, పి.
పి. యశ్. పంకాల అద్వైతాద్వ. పి. పి. యశ్. పంకాల
పూర్వరావు పి. పి. యశ్. పంకాల రావు అరికరరావు

నాయకలను భిక్షువులు నాయకులను కూడ కాంతికి ఎట్టి భం
గము కాకుండ గాగ్రత్రలో నున్నారు. బౌద్ధస్య రాహిత్యవత్త్వ
ము అందుకైన బాగుగా పట్టియున్నది. కాని నాం
ధిగాతిని కూడ పట్టుకుంటే ముందుచేత
స్థితి ఏనుగునోయను అంకోశము ప్రతివానియ్యదయములను
కలిపింది. ఈసదయపు పులికలవల్ల మహాత్ములను పట్టుకొన
లేదనియు మహానులొ సురక్షితులుగా నున్నారనియు తెలిసి
ప్రజల హింసోశము కొంత తగ్గును. శ్రీమహాత్ములారాగిని
కావచ్చులు ఎదురుగా ప్రేమించునుకాదు. ప్రేమాన్నిదు
దను నాయకుని అర్హుడు ప్రజల కాంతము పొందు కాదు.

ముఖ్యకార్యదర్శి: ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభ...

శిండరు కావలెను.

ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ
15-1-1921.

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ వేస్, లిమిటెడ్, బెజవాడ

(1903-వ సంవత్సరం ఇండియన్ కంపెనీ ఆక్టు క్రింద రిజిస్టరు చేయబడినది.)

(3108)

మూలధనము రు 3,00,000

ప్రస్తుతము వసూలు చేయు ధనము రు 6,00,000

భాగము ౧-కి రు ౨5 లు చొప్పున ౧౨,౦౦౦ భాగములు. భాగముల సొమ్మును దరఖాస్తుతో రు 5 లు; అలాట మెంటు చెయ్యవచ్చును రు 5 లు; మిగిలిన సొమ్ము బిల్-స్-పా-నమునకు తప్పవకాని వ్యవధిగల 3 మాసములలో ఖచ్చితమును

డైరెక్టర్లు

- 1 శ్రీ మైదా చినరామకృష్ణయ్యగారు, బహుదారు, బాంకరు, కాకినాడ.
- 2 సూరి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ కార్య నిర్వాహకసభాధ్యక్షులు, రామమోహన కేంద్రగ్రంథాలయధ్యక్షులు, బెజవాడ.
- 3 నడింపల్లి వేంకటలక్ష్మీనరసింహారావు పంతులు బుగారు, బాల్-ఎట్-లా, మేనేజింగు డైరెక్టరు, ఆంధ్ర కర్మాగారము; ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాలగ్రాహ సంఘమునకు (ట్రస్టీ, గుంటూరు.
- 4 బచ్చి బాగమోహనరావుగారు, కార్యదర్శి, భావనాయిని గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బ్యాంకర్లు; పేరుకలప్రజా (గుంటూరు జిల్లా

- 5 పుశుంజాక నరసయ్యగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ సేకటాద్రివాసుని బోయసారథులు; భూస్వాములు; పెదపాతెం. (గుంటూరు జిల్లా)
- 6 పురాణం సూరిశాస్త్రిగారు, బి. ఏ. భూస్వాములు; బ్రాహ్మణులు; నడిపల్లిం
- 7 బొడ్డపాటి హనుమంతరావుగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ చక్రవర్తివాసుని కరవసాద గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బొడ్డపాడు. (పుర్రాజిల్లా)
- 8 పుచ్చా శ్రీరామకర్మగారు, కార్యదర్శి, ఆర్యబాలసహజము; భూస్వాములు; పెదపాతెం. (గుంటూరు జిల్లా)
- 9 అయ్యంగి వేంకటరమణయ్యగారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ సారథ కార్యదర్శి, రామమోహన కేంద్రగ్రంథాలయ సారథకార్యదర్శి, బెజవాడ.

విన్నపము.

భారతవానికి నవయుగారంభ మైనది. నవయుగాదిర్యా కమున నీవాతి తన యభ్యుదయ మార్గమున గవ్యస్థానము చేరి, విభవాధిరామంబగుటకు బహుయం దాత్మక క్రియ వాత్మకార కమును పురోజ్ఞును, వారికి తమ వెనుకటి చరిత్రయందుగర్వ మును, భావియభ్యుదయమందు విశ్వాసమును ఉద్బింప జేయ వలసియున్నది. ఇందుకొర కీభారతీయభారము నిభివృద్ధిచేయ వలసియున్నది. మరియు నీవాతియవ్యక్తిత్వ మెన్నెన్ని సంఘటన పరిణమించినా వాని నిన్నిటి సుధర్మపరిణసియున్నది. కవిత్వా మతల్లి వాచావాసము చేసి యామె భక్తులసమగ్గులను ప్రచారణ చేయవలసియున్నది. ఆంధ్రవాఙ్మయమునకు, సాంప్ర దాతాచారంబునకును ఉన్నతమైన బాధి నాధి రాణిగాధ లను చిత్రించుచు, తిక్కనసాహిత్యవృద్ధి జేరగాయని వాటియ నీరువలములను వ్రాయించియి, ప్రచురంబున యున్నది.

ఈ కార్యమునై విశేషముగ గ్రంథములను, చిత్రకళా నిర్మాణములను బహులు వెడలవలయును. ఇయ్యది, ముఖ్య ముగ అన్ని పనిముట్లలోను పరిపూర్ణముగ సంపాదించబడిన యొక ముద్రణాలయములనునే జరుగదగి యున్నది.

ఆంధ్రదేశమున ముద్రణమునకుగల అసౌకర్యములు ఆంధ్రదేశమున ముద్రణమునకును ప్రయోజనమునను, పూర్తి గా నుతి తత్కృతగా నున్నదని భారతీయగా చెప్పవచ్చును. చెప్పవచ్చునందు గల కొలది తెలుగుముద్రణాలయములు తమ పనిలోనే తీరికలేక యున్నవి; ఇంతేగాక, ఆక్రమణకాలిచాల పాచ్యగానున్నది. ఇక తెలుగుజిల్లాలో నక్కడక్కడగల ముద్రాక్షరశాల లన్నిటియందును ఒకటిరెంటిగొడక్క-యంత్ర సాహాయ్యము తప్పకగా నున్నది. ఇవియెవను "బొకలు బొక్కలు" "ముగ్గునిసిపాటిలు" "గవన్న మెంటు" - మొదలగు వారి ఘనలతోను, బాబువచ్చుతోను తీరికలేకయున్నవి.

ఇట్టిస్థితిలో చేకూర్చిన గ్రంథములు, ఒక ముద్రాలయ మునుండి మరియొక దానికి తిరిగి తిరిగి వేసారి కడ కట్టుకొని ఒక గ్రంథమును ముద్రింపఁ జేసినయెడల, అది చక్కగా నుండక పోవుచుండును. సమయమున కందకపోవుటయో, తటస్థియ ముద్రించుచుండుచు. ప్ర ప్రకములు వామ్యులు వచ్చి రాలు అప్పు

చున్నది. మరియు ఈ ప్రస్తుతస్థితియందు ఒక రే గ్రంథకర్తలను, ముద్రించువారును, ప్రయోజనమువారును, అమృతములు చేయు వారునై యుండవలసివచ్చుచున్నది. మీదు మిక్కిలి గ్రంథ కర్త తన గ్రంథమును ముద్రించి ప్రయోజనముటకు వలయు ద్రవ్య మును తానే సేకరించుకొనవలసి యుండుట ప్రాయశఃముగా నున్నది ఈస్థితి మాటికి లొంబదితోమ్మిదిమందికి దుర్భరముగా నుండును.

ముద్రణ మభివృద్ధిజేయుటకు దగిన సావకాశములు ఆంధ్రదేశముందు ముద్రణాసౌకర్యాభివృద్ధికి, ఒక పూర్తి యైన "టైప్ ఫౌండరీ" (Type foundry) అనగా అప్పు అక్షరములు పోతబోయు యంత్రాలయము చాలా అవసరము ఆక్షరములకు ప్రతి ముద్రాక్షరశాలవారును చెప్పవచ్చు నుండి దేశమ క్షయ ప్రయోజనములకును కాలవిలంబమునకును బోల్చి చెప్పుకొనవలసి వచ్చుచున్నది. చెప్పవచ్చు "టైప్ ఫౌండరీ" లెవను తెలుగు "టైపు" యభివృద్ధి కేమియు శ్రద్ధ విహించుట లేదు. ఇతరదేశభాష లన్నియు అనేక రకముల "టైపు" లను గలిగియుండగా తెలుగున ౬ రకములే కలవు. వాటిలో టైపుని రకములే నులముగా దొరుకును. ఈ మాటిలోను గ్రంథముద్రణమునకు లభించునది రాకుండునులే. ఈ సందర్భములనుబట్టి పూర్తిగా పనిముట్లుగల "టైపుఫౌండరీ" చాల లాభకరముగ నుండునది. అనేక రంగులతో "కాల్ గ్రాఫర్"ను చిత్రలేఖములను ముద్రించుటకును - బొమ్మలను తియ్యుట చేయుటకును, పుస్తకములందు వివిధగా పటములను వేయుటకును "లిథో ప్రెస్సు" "హాట్ లెస్" ప్రాసెస్" సాహజులను ముఖ్యమునమై యున్నది.

కేంద్రము: బ్రాక్షరశాల; ఆంధ్రదేశమున కవసరము ఆంధ్రదేశమున కేంద్రస్థానమున "టైప్ ఫౌండరీ" "లిథో ప్రెస్" "హాట్ లెస్ ప్రాసెస్" సాధనముల వైరాంధ్రీ నున్న ముద్రాక్షరశాల స్వాంతృప్తకర్తముగ నున్నది. పుస్తకముల ప్రయోజనము గాక దేశభాషములు, చిత్రలేఖములు మొదలగు వాగ్మయములకు ఆంధ్రమున జరుగవలసి వచ్చును. ఈ కంపెనీవారు నిర్వహ్యము లైన ప్రామాణ్య గ్రంథములనే ముద్రించుచుండుచు. ప్ర ప్రకములు వామ్యులు వచ్చి రాలు అప్పు

జేసి, అమృతముచేయు వ్యాపారము మిక్కిలి లాభకరముగాని ఈ పనిని చేయుటకు అనేక కంపెనీలు పెట్టివను కారణముగా పని గలదు. ప్రస్తుత స్థితితులను బట్టియు (ప్రస్తుత్య గాంధీ గల సారథుల సంఖ్యను బట్టియు, భారత విభావాభివృద్ధిని బట్టియు ఈ కంపెనీయొక్క లాభములు విశేషముగ వృద్ధియై తీరవలయును. ఈ కంపెనీ వ్యాపారము పెట్టుబడివాదులకు లాభకరముగ నుండుటయే గాక దేశోపయోగ మైనదిగ నుండ నున్నది. కాబట్టి ఇందువలన పెట్టుబడివాదులకును దేశములకు నుండే తాత్కాలికముననే గాక కాలాంతరమున నుండే నివి గెను ఉపయోగమును బట్టి ఈ ముద్రణము వ్యాపారమునదీ యును కాదగి యున్నది. కావున ఈకంపెనీ ప్రై యువ్వేర్వయి లతో ప్రారంభింపబడినది.

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ. ఈ కంపెనీ ప్రస్తుతము వాగా పని చేయుచున్న తెజవాడ ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ప్రెసుకు యావచ్చి అప్పు అట్ల వాకిం పరపతి యంత్రములతో నుండ రు 20,000-40,000 లకు వెంటనే కొనుటకు నిర్ణయింపబడినది.

ఇదరు "ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ముద్రాక్షరశాల" ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘముయొక్క సొత్తు యయ్యును. 1901 వ సంవత్సరమున చెప్పవచ్చునటుగ జరిగిన ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ప్రతినిధుల సభలో ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘమునకు ముద్రాక్షరశాల సౌక దానిని ఏర్పాటుచేయి 5000000 లు వినినది. కొంతకాలము చువలూ నుండే కులూ చేయబడినది. ఆ ప్రకారము వసూలు ఆముగ ముద్రయ చాలాంతర కాలం పిన సొమ్ముకు అప్పుగా తీసికొని వచ్చి వదల ముద్రాక్షర శాలకు ఆర్యము లగు వచ్చుచు లన్నియు సంపాదించ బడినవి.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘమును బడలు ముద్రాక్షర శాలలు రు 50000 ల యందును కట్టె వసూలుచేసి.

మిగిలిన విషయములన్నియు "ప్రాసెస్" ప్రాసెస్" మెకా రావము"నందు మామూలు తులనగా కట్టు ప్రాసెస్"గా

య్యంగి వేంకటరమణయ్య, మేనేజింగు డైరెక్టరు, లిమిటెడ్.

మొలయ చందకము. గనేర్వము అను పెనోగమునకు వతారము. పథ్యములేక. వివిధాలలో పరతే. ఎలాభ, వెలుపువర్ణ, అను నూతు విధముల పెనోగమును మూడు ప్రాణముగా మార్చును. శ్రీనివాసు చార్వరలను కూడి ఇది కాశీధము. డబ్బీ 1-5 రెల 2-10

1 చూపి (గుంటూరుచందమున కలసాము) డబ్బీ 2-10

1-51 ఋతుకోదక ఋతుసంక మున్నగు 12 భాగముల సోమములను వో నాటి నాతాము వోసంగు చింతాచి. డబ్బీ 2-10

వీ యూ ష ము కాశీ, టీ, కోబోలరు బాగును. చుంచువాన. నుదము 100 అనువేదముగము. డబ్బీ 0-12-9

గంధర్వస్థానీ, రామీయం, (సోదావం.)

మిక్కిలి ప్రస్తుతదేశము యింటియూ చేకూరునందు మెదడునకు చుంబ గలుగుట కనుమాండ్యము వడలుటకును వాడగలగి వామ్యులకును కలకంఠమునకు మోక్షముగ నిగనిగలాడుచుండుటకును ప్రతిస్థితియను ప్రసక్తి కలుగుచు యున్నదిగా

కొమినియా ఆయిలు (కొవ్వన)

తలవెండుకలకు నూతన పొందగ్యముకు కలిగింది వాగుగా నూగుగా చెంబుక కలిగిన శబ్దతీ తలనూ వెయిండు కలవు. నుంబును పోగొట్టును. ఇకముందు కట్టు నంటి మెల్లదినము నిదుము. మెదడునకు చుంబువచ్చునటును కలిగింబును. పని మెంప నుంబున కంట్లకు కనుగు మామ్యులను పోగొట్టి నూగు. కలగింది కలిగింబును కామినియా ఆయిలు తలనూ వెంబుటిలోను కట్టుచేసి. శ్రీనివాసు చార్వరల లును, వెంబునుండి ముఖోపదేశము మొదలె కలిగి. నేడు వీని నుపయోగించుచుండు.

వెంబు ౧౦౦౦కి ౬.00-౦. ౦. ౦. వాట్టి 0.50-౦ అలాలు. మూడులున్న 2-10-0 ౦. ౦. వాట్టి ౦. 0-12-0 అలాలు. పోర్ ౦ కెట్టు. ౦. ౦. ముగియార్చున కలిగియున్న 0.50-0 ప్రత్యేకము. ఆంగ్లోయిండియను డ్రగ్ అలాగు తెలుగులో కలిగి. 156 హమ్మనోరు, బాంబాయి.

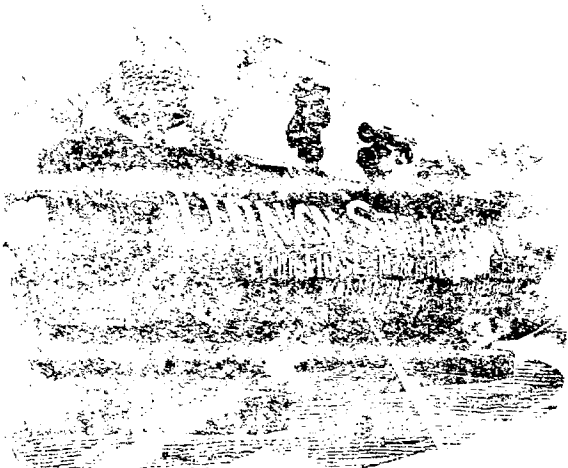
D 126 W 100.

DUNCAN STRATTON & Co.

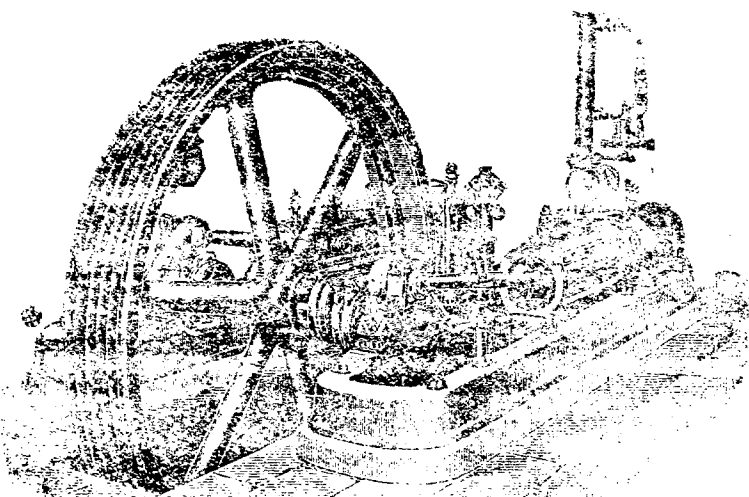
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

(2412)

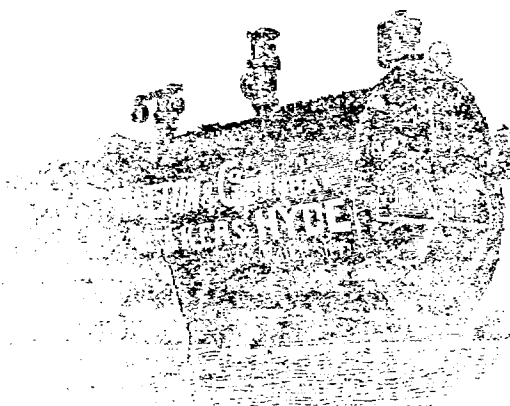
ఎంజీనీర్లు, మెషీనరీ ఇంజీనీర్లు, రి మెయిన్ పీది, బొంబాయి

బాగవు 10 అడుగులు
మొదలు 20 అడుగుల వరకు
కంటే ఎక్కువ - రేయి మేటరు
ఆ 4. మెటరు రి ఆ. రి ఆం.
వరకు యోగదానం.
ప్రీమ్ ప్రింగు ప్రెవరు
80 పానులు మొదలు
160 పానుల వరకు.

ప్రొక్టాను స్ట్రీట్ కార్ ఫ్యాబ్ బాయిలర్లు.

ప్రొక్టాను స్ట్రీట్ కార్ ఫ్యాబ్ బాయిలర్లు.
బాగవు 30 అ. మొదలు 80 అ. వరకు.

డన్ కన్ స్ట్రాటన్ రి ఆం. రి ఆం. వరకు యోగదానం.
ప్రీమ్ ప్రింగు ప్రెవరు 100 పా. మొ. 250 పా. వరకు యోగదానం.

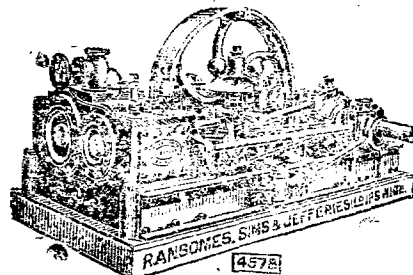
బోకో మల్టిట్యూబుల్ బాయిలర్లు.
ప్రీమ్ ప్రింగు ప్రెవరు 80 పానులు మొదలు
100 పా. 120 పా. 150 పా. వరకు.

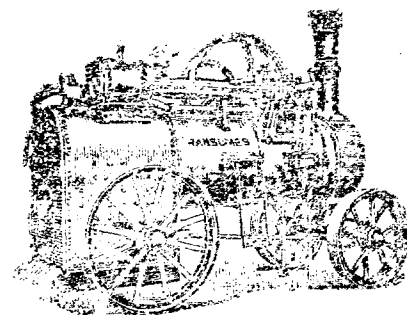
వర్తికల్ బాయిలర్లు.
ప్రీమ్ ప్రింగు ప్రెవరు 80 పానులు మొదలు
100 పానుల వరకు యోగదానం.

ఈ క్రింద తెలుపుబడిన వాటిని
నష్టము చేయుదుము.
మాది బ్రిన్లింగు మెషీనరీ, వాటిసామానులు
మాది ప్రెస్సింగు మెషీనరీ
మాది స్పిన్లింగు మెషీనరీ
మాది వీవింగు మెషీనరీ
అన్నిరకముల స్టీము ఎంజీలు
అన్నిరకముల స్టీము బాయిలర్లు
కోల్డ్ వర్క్ మిల్లింగు మెషీనరీ
నూనె మిల్లు మెషీనరీ
వంతుగడ్డచేయు మెషీనరీ
గడ్డు బియ్యముచేయు మెషీనరీ వాటి సామా
అన్నిరకముల పంపింగు మెషీనరీలు
బాగవు, వ్యవసాయ సంబంధమైన కొరముట్లు
కెరెక్ నూనె బెరుడు ఆయిల్ ఎంజీలు
ఎక్జిక్ ట్రెటింగు (ప్లాస్టు) కొరముట్లు
శేతులు వర్క్ సాపు కొరముట్లు
స్టీలు షాప్టింగు, కట్టింగులు, వెల్డెస్టు
కాల్క్ బెరెక్ అండ్ కాస్టు బెరెక్ ఫర్టీలు.
ఈయనా అన్నిరకముల సామానులు.

సైడ్ బై సైడ్ కాంపాండు
'హిందూస్థాన్' ఎంజీనరీలు.
(కాకతూపాపు మొనముండి పోల్ తీయబడినది.)
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజీనరీలు కూడ గలవు.

స్టీము కాంపాండు ఎంజీనరీలు.

పోర్టబల్ స్టీము ఎంజీనరీలు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీము ప్రెవరు 120 పానులు గలవి.
కాంపాండు - స్టా, లో ప్రెవర్ సిలిండరు.
స్టీము ప్రెవరు 150 పానులు గలవి.

వివరము లకు, ధరలకు బొంబాయిలో యుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక

బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టోర్సు ఇంజీనీర్లు కంపెనీ ప్రాప్తికరు గాతైన
మానేవల్ బాసనయ్యగారికైనను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యామృతము.

దగ్గు, తైల్యము, కడికము, రొమ్మపడికము, తలనెప్పి, వాయునొప్పులు,
పోట్లు, బెణుకులు, బిల్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యామృతము.
చక్కని డబ్బితో నూనె తెల య్న 0-10-0; డబ్బా 1-8 య్న 5-12-0. పోట్లుభర్తలు కలు.

అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

